

ICDO
CIDD

Rapporten 2000 van de
leden van de
Interdepartementale
Commissie Duurzame
Ontwikkeling

De rapporten van de ICDO-leden voor het jaar 2000

“De vertegenwoordigers van de federale regering zijn gehouden ieder jaar een rapport uit te brengen over het beleid inzake duurzame ontwikkeling en over de uitvoering van het plan in de federale administraties en publieke instellingen die zij vertegenwoordigen”.

(artikel 16 van de wet van 5 mei 1997)

“De verschillende ICDO-leden hebben voor hun individuele rapport 2000 de opdracht aanvaard om een overzicht te geven van de acties binnen het Federaal plan waarvoor zij verantwoordelijk zijn. In een aantal gevallen kan bovendien effectief reeds gewezen worden op de eerste belangrijke stappen in de richting van een versterking van de overheidsdiensten, de creatie van werkgroepen, de voorbereiding en goedkeuring van bepaalde plannen (Ozonplan, start discussies nationaal klimaatplan, invulling ontwikkelingsbeleid,...).”

(uittreksel uit het rapport van de ICDO 2000, p. 21)

Op 5 maart 2001 werd tijdens de plenaire vergadering beslist dat alle leden vóór 23 maart hun rapport 2000 in het Nederlands en het Frans zouden inleveren bij het secretariaat. Op 26 maart beschikte het secretariaat over zeven van de negentien in te zenden rapporten.

Uiteindelijk werd op 17 april de eindredactie en lay-out definitief aangevat op basis van de dan beschikbare rapporten.

Rapporten van de leden

Inhoudstafel

Rapport van de heer F. SONCK, voorzitter, vertegenwoordiger van de Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling	1
Rapport van mevrouw N. HENRY, ondervoorzitster, vertegenwoordigster van de Minister van (Economie en) Wetenschappelijk Onderzoek, belast met het Grootstedenbeleid	3
Rapport van mevrouw R. VAN DE PUTTE, ondervoorzitster, vertegenwoordigster van de Staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking	9
Rapport van de heer M. DE WIN, ondervoorzitster, vertegenwoordiger van de Minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu	11
Rapport van mevrouw F. AUDAG-DECHAMPS, lid, vertegenwoordigster van de Eerste Minister	15
Rapport van mevrouw N. DERY, lid, vertegenwoordigster van de Minister van Werkgelegenheid	17
Rapport van de heer G. SLEEUWAGEN, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Buitenlandse Zaken	23
Rapport van de heer S. DEGROS, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Begroting, (Maatschappelijke Integratie en Sociale Economie)	25
Rapport van mevrouw C. VAN DER AUWERA, expert, vertegenwoordigster van de Minister van (Begroting,) Maatschappelijke Integratie en Sociale Economie	27

Rapport van de heer P. TIELEMANS, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Mobiliteit en Vervoer	29
Rapport van de heer J. DE BEENHOUWER, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Binnenlandse Zaken	31
Rapport van mevrouw D. DE BRUCQ, lid, vertegenwoordigster van de Minister van Sociale Zaken en Pensioenen	33
Rapport van de heer P. DROGART, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de Openbare Besturen	45
Rapport van de heer G. VERBEKE, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Landsverdediging	47
Rapport van de heer J. CARMELIET, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Landbouw en Middenstand	53
Rapport van de heer L. DE LEEBEECK, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Justitie	61
Rapport van de heer J. BAVEYE, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Financiën	63
Rapport van de heer V. HANCHIR, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties	65
Rapport van de heer E. BAUDHUIN, expert, vertegenwoordiger van de Minister van Economie (en Wetenschappelijk Onderzoek, belast met Grootstedenbeleid)	67
Rapport van de heer H. TIMBREMONT, lid, vertegenwoordiger van de Staatssecretaris, toegevoegd aan de Minister van Buitenlandse Zaken	71

Rapport van de heer F. SONCK, voorzitter, vertegenwoordiger van de Staatssecretaris voor Energie en Duurzame Ontwikkeling

---

1. Voorbereiding van het Plan

Benevens de activiteiten in verband met het voorzitterschap van de plenaire vergaderingen en van het bureau, werd in het jaar 2000 in een eerste fase vooral aandacht besteed aan contact met de burger met de bedoeling het voorontwerp van plan toe te lichten en gehoor te geven aan de vragen van de maatschappij. De talloze ontmoetingen op lokaal vlak en de deelneming aan de opleiding van de eco-adviseurs hebben geleid tot een uiterst vruchtbare dialoog bij het ontwerpen en richten van het plan.

Het is belangrijk even stil te staan bij de studiedag van de Waalse Raad Leefmilieu en Duurzame Ontwikkeling (Conseil wallon de l'Environnement et du Développement) te Namen en de voorstelling van het plan bij de Gewestelijke Brusselse Hoofdstedelijke Raad. Tijdens beide manifestaties vonden belangrijkste ontmoetingen plaats niet alleen door de personaliteiten die er aanwezig waren maar tevens wegens het hoog niveau van de debatten.

Op intern vlak, d.w.z. wat de administraties betreft, dient eveneens melding te worden gemaakt van de voorstelling van het planontwerp bij het College van Secretarissen-generaal en bij de Directieraad van het Ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu alsook bij de Directieraad van het Ministerie van Arbeid en tewerkstelling.

2. Uitvoering van het Plan in 2000

Wat de energiesector betreft, vormde de omzetting van de Europese richtlijnen betreffende de liberalisering van de elektriciteits- en gasmarkt een uitstekende gelegenheid voor de implementatie van de richtsnoeren die in het federaal plan voor duurzame ontwikkeling zijn aangegeven. Zo werd bijzondere aandacht besteed aan de openbare dienstverplichtingen, aan de bevoorradingszekerheid en aan de prijzen. Er werd vooruitgelopen op de invloed van de openstelling van de elektriciteits- en gasmarkt op de prijzen door de uitwerking van tariefprogramma's voor gas en elektriciteit en daarbij werd ernaar gestreefd de verbruikerstarieven zo nauw mogelijk te laten aansluiten bij die van de ons omringende landen.

In de aardoliesector heeft ons land het hoofd moeten bieden aan forse prijsstijgingen die het gevolg waren van de koersstijgingen op de internationale markten. De rol van die markten (en de speculatiemarge die zich daar aftekent) heeft enige onrust teweeggebracht zowel bij de Europese Commissie die zich heeft uitgesproken ten voordele van een grotere transparantie van de markten als bij de Belgische Regering die ter zake een duidelijk standpunt heeft ingenomen. Aldus

---

zijn vanaf juli 2000 de besprekingen van start gegaan die eerlang zullen uitmonden in een serie aanpassingen van het programmacontract om de prijzen zoveel mogelijk af te vlakken.

De Staatssecretaris voor Energie heeft tevens initiatieven genomen naar aanleiding van de vaststelling dat niet alle petroleumoperatoren zich houden aan hun opslagplicht. Het is de bedoeling een centraal opslagorgaan te creëren en ertoe te komen dat de opslagplichtigen hun wettelijke en reglementaire plichten nakomen. Deze actie ligt geheel in de lijn van de aanbevelingen die geformuleerd zijn in paragrafen 409 tot 412 van het federaal plan.

Ook op het vlak van het productenbeleid werden interessante initiatieven genomen en zijn resultaten geboekt zoals aangegeven in het federaal plan.

Dank zij de systematische controle op de kwaliteit van de motorbrandstoffen in het kader van het FAPETRO-programma (zie paragraaf 420 van het federaal plan), kon het aantal afwijkingen voor diesel wegverkeer worden teruggebracht tot minder dan 5%, hetgeen als een werkelijk succes mag worden beschouwd. Zoals voorzien, zal het controleprogramma verder uitgebreid worden tot de pompen van de (vervoer)ondernemingen en zal het departement blijven samenwerken met de diensten van het Ministerie van Financiën en van Justitie in de strijd tegen fraude in de sector van de koolwaterstoffen.

Ook de besprekingen in verband met het pilootprogramma voor de bodemsanering van verlaten pompstations zijn zo goed als afgerond. Die overeenkomsten moeten nog geformaliseerd worden (paragraaf 423 van het federaal plan). Hetzelfde geldt voor het pilootprogramma PREMAZ dat in samenspraak met de gewesten vorm heeft gekregen (paragraaf 424 van het federaal plan). Het toezicht op de markt van elektrische huishoudtoestellen (paragraaf 427 van het federaal plan) werd eveneens voortgezet. Ondanks de uiterst geringe middelen in verhouding tot de uitdaging zijn de diensten van het Bestuur Energie hun inspanningen blijven voortzetten in samenwerking met het Parket en de Gerechtelijke Politie van Antwerpen in de omgeving van het welbekende Falconplein en werden talrijke loten van niet-conforme toestellen in beslag genomen.

In de sector van de elektriciteit heeft de Commissie AMPERE (zie paragraaf 408 van het federaal plan) haar verslag voorgelegd aan de Staatssecretaris voor Energie. Dat rapport zal, krachtens de regeringsverklaring, in de komende weken kritisch worden beoordeeld door een panel van buitenlandse experts.

Tenslotte weze opgemerkt dat België, overeenkomstig de aanbeveling (paragraaf 417) intensiever heeft kunnen deelnemen aan de financiering van programma's inzake veiligheid en ontmanteling van kerncentrales in Oost-Europa.

3. Uitvoering van het Plan: vooruitzichten

Het Belgisch voorzitterschap van de Raad van de EU tijdens het tweede semester van het jaar 2001 biedt een nieuwe kans om te pogen het Europees energiebeleid te oriënteren in een richting die beter strookt met de bekommernissen inzake duurzame ontwikkeling.

Rapport van mevrouw N. HENRY, ondervoorzitster, vertegenwoordigster van de Minister van (Economie en) Wetenschappelijk Onderzoek, belast met het Grootstedenbeleid

---

1. Activiteiten 2000

In het kader van dit rapport zullen wij het voornamelijk hebben over de activiteiten die verbonden zijn met de onderzoeksprogramma's, waaronder die welke worden beheerd door de Federale Diensten voor Wetenschappelijke, Technische en Culturele Aangelegenheden (DWTC).

1.1. DE UITVOERING VAN DE PROGRAMMA'S

In 2000 liepen de onderzoeksprogramma's "Prospectief sociaal-economisch onderzoek", "Verspreiding van de telecommunicatie" en het "Plan voor wetenschappelijke ondersteuning van een beleid gericht op duurzame ontwikkeling PODO I" ten einde. Ze hebben het mogelijk gemaakt om een wetenschappelijk potentieel te ondersteunen en verder te ontwikkelen binnen drie domeinen (toegang tot de informatiemaatschappij, ondersteuning van een nieuwe sociale cohesie en integratie van duurzame ontwikkeling in de besluitvorming) waarvoor onze maatschappij nieuwe pistes moet vinden en ontwikkelen.

De onderzoeksprogramma's willen dus een antwoord bieden op de verwachtingen naar een samenhangende steun van het onderzoek op de gebieden die essentieel zijn voor de spelers van de maatschappij.

De drie grote prioritaire actielijnen waarrond deze Programma's werden opgezet blijven nog steeds belangrijke maatschappelijke aandachtspunten. Het is dan ook noodzakelijk om de inspanningen die in het verleden werden geleverd voort te zetten. Hiertoe werden in 2000 een reeks voorstellen voor nieuwe meerjarige onderzoeksprogramma's voorgelegd aan de Ministerraad, nl. "het tweede Plan ter wetenschappelijke ondersteuning van een beleid gericht op duurzame ontwikkeling - PODO II", de Programma's "Ondersteuning aan een ontwikkeling van de informatiemaatschappij", "Sociale Cohesie" en "Transversale acties: België in een gemondialiseerde maatschappij".

Naast het PODO II, dat in zijn geheel een antwoord biedt op een wetenschappelijke steun aan een beleid inzake Duurzame Ontwikkeling (DO), maken de programma's sociale cohesie en verspreiding van de telecommunicatie een steun aan bepaalde aspecten van de DO die niet in de PODO II werden behandeld, mogelijk.

In het kader van het programma "**verspreiding van de telecommunicatie**" identificeren wij een sectoraal veld dat opgedragen is aan actiegebieden die specifiek zijn voor de federale wetenschappelijke instellingen; dit zal een steun aan het behoud van verzamelingen, hun wetenschappelijke exploitatie en hun culturele en

---

pedagogische valorisatie mogelijk maken.

Hierdoor kunnen wij een ondersteuning van de biodiversiteit, zoals wordt aanbevolen door de Conventie over de Biodiversiteit (CBD), beogen.

Wat het programma "**sociale samenhang**" betreft, dat sinds het jaar 2000 wordt uitgevoerd met een selectie van 32 projecten na de opening van de eerste oproep tot het doen van voorstellen, is duidelijk dat er nauwe banden kunnen worden gesmeed met het concept duurzame ontwikkeling.

Wij vinden hierbij immers, zonder volledig te zijn, projecten die het hebben over consumptiekeuzes (voeding en armoede), normen en organisatie van de landbouwbedrijven, kwetsbare groepen en gezondheid, bepaalde risicogroepen en inschakeling in het beroepsleven ...

Binnen het **plan voor wetenschappelijke ondersteuning van een beleid inzake duurzame ontwikkeling (PODO II)**, zijn alle beschikbare financiële middelen, namelijk 2.335 MBEF (57,883 MEUR), voorbehouden voor de studie van diverse aspecten van duurzame ontwikkeling, waarbij rekening wordt gehouden met de milieuaspecten en met de sociale en economische aspecten.

Duurzame ontwikkeling houdt immers een aanpassing van de productie- en consumptiewijzen in, door de integratie van factoren als milieu en sociale gelijkheid in de economische problematiek, en door rekening te houden met de sociale en/of economische druk in de milieuproblematiek. Deze dubbele aanpak gaat gepaard met een aanzienlijke behoefte aan sensibilisering en informatie (objectief en aanduidend, eerder dan sturend).

Het begrijpen van de complexiteit van de natuurlijke en menselijke factoren die in het spel zijn en van de vele interacties tussen deze factoren maakt - om de inzet van duurzame ontwikkeling te verduidelijken en te helpen bij het nemen van beslissingen - grondige analyses noodzakelijk. Daarbij wordt in grote mate een beroep gedaan op de interdisciplinaire aanpak en op de integratie van de onderzoeksresultaten.

Om de doelstellingen van duurzame ontwikkeling zoveel mogelijk te bereiken en eveneens te antwoorden op de ondersteuning van de specifieke eigenschappen van de onderzoeksteams is het PODO II op de volgende manier gestructureerd: het omvat twee grote delen: het eerste, waarvan de aanpak onder de menswetenschappen valt, is getiteld "Duurzame productie- en consumptiewijzen", en het tweede, waarvan de aanpak eerder onder de natuurwetenschappen valt, is getiteld "Global change, Ecosystemen en Biodiversiteit". Deze twee delen zijn onderling verbonden door "gemengde acties" en worden ondersteund door een derde deel, de "ondersteunende acties".

Het PODO II biedt dus een meer geïntegreerde structuur dan die van het PODO I wat betreft de behandelde thema's en de groeiende mogelijkheden van een multidisciplinaire projectbenadering, die de bekwaamheden van de natuur- en menswetenschappen verzamelen.

Het biedt een belangrijke wetenschappelijke ondersteuning aan het Federaal Plan voor duurzame ontwikkeling, en ook aan de Conventies van de Verenigde Naties (klimaat en biodiversiteit), die door België bekrachtigd zijn.

Om deze doelstellingen te bereiken biedt PODO II onderzoeksmogelijkheden op lange en middellange termijn, zoals vereist door het 6de kaderprogramma van de Europese Commissie. Dit plan moet zich eveneens inzetten om een samenhan-

gende bijdrage te leveren tot de inspanningen die worden geleverd door de bemiddelaar van grote internationale onderzoeksprogramma's, waarvan de thema's in aanmerking komen voor steun aan een duurzame ontwikkeling.

PODO II is het voorwerp van een akkoord tussen de federale overheid en de gemeenschappen en gewesten. Dit akkoord moet niet alleen een betere overdracht van de onderzoeksresultaten mogelijk maken, maar ook een betere synergie van de te voeren acties.

De beschrijving van dit plan kan worden verkregen door de website van de DWTC te raadplegen (<http://www.belspo.be>). In het kort vermelden wij even dat:

- deel I "**Duurzame productie- en consumptiewijzen**" de volgende zaken behandelt:

- algemene problematieken, namelijk: analyse van de besluitvormingsprocessen en de uitvoering ervan, de analyse van de basisconcepten, de uitwerking van gegevens en indicatoren, ontwikkeling van instrumenten.
- sectoren, namelijk: energie, vervoer en de voedingsmiddelenindustrie.

- deel II "**Global change, ecosystemen en biodiversiteit**".

Dit deel behandelt de globale milieuproblematieken die betrekking hebben op de atmosfeer en het klimaat, de terrestrische en mariene ecosystemen en de biodiversiteit, en op de effecten van de druk van de menselijke activiteit.

- deel III "**Ondersteuningsacties**".

De ondersteuningsacties moeten beantwoorden aan de groeiende behoefte aan het verzamelen van informatie, aan de integratie van onderzoek en van de resultaten ervan, alsook aan het overbrengen van de informatie met betrekking tot DO tussen de verschillende betrokken spelers. Deze acties worden vertaald door de consolidatie van informatiesystemen en van databanken, door de ontwikkeling van geïntegreerde onderzoeksacties, door de uitwerking van mechanismen voor deelname van het grote publiek aan de debatten over DO en van interfaces tussen wetenschap en politiek, zoals de versterking en de bouw van thematische ovelegplatformen.

- **De gemengde acties**

Deze acties zijn bedoeld om de integratie van de sociale, economische en milieudimensies te bevorderen om bepaalde problematieken aan te pakken die te maken hebben met het klimaat, de atmosfeer, de biodiversiteit, de ecosystemen of de duurzame productie- en consumptiewijzen. Zij situeren zich op het kruispunt van de twee delen van het PODO II.

Dit plan zal worden uitgevoerd door een geheel van oproepen tot het doen van voorstellen, volgens een indicatief tijdschema dat kan worden geraadpleegd op de website van de DWTC (<http://www.belspo.be>).

De eerste oproep die in juli 2000 werd gelanceerd, met betrekking tot deel II "Global change, ecosystemen en biodiversiteit" heeft geleid tot een selectie van 16 projecten die de aspecten van de problematiek in verband met global change, ter-

---

restrische ecosystemen en de biodiversiteit van deze ecosystemen behandelen. Aan bod komende thema's zijn onder meer: terrestrische ecosystemen en biogeochemische fluxen, terrestrische ecosystemen en biodiversiteit, de studie van de veranderende atmosfeer, paleoklimatologie, biogeochemische cycli, modellen van het klimaat, het ijs- en het zeeniveau.

De samenvattingen van deze projecten zullen binnenkort kunnen worden geraadpleegd op de website van de DWTC, rubriek "Fédra".

1.2. VALORISATIE VAN DE VERSPREIDING VAN DE RESULTATEN

In de loop van het jaar 2000 werden de meeste projecten die werden gefinancierd in het kader van het eerste plan voor wetenschappelijke ondersteuning van een beleid inzake Duurzame Ontwikkeling (PODO I) beëindigd. Toch hebben nog een aantal initiatieven het daglicht gezien, zowel wat projecten als valorisatie-initiatieven betreft.

In het kader van de ondersteuningsacties heeft het plenaire begeleidingscomité immers beslist tot:

- de uitvoering van 3 projecten die gewijd zijn aan de communicatie en aan een besluitvormingsproces inzake duurzame ontwikkeling (beheer van gegevens inzake modelvormingsindicatoren ter ondersteuning van de beslissing, een woordenboek op het gebied van duurzame ontwikkeling).
- 3 activiteiten die gecoördineerd worden door de DWTC zullen onder het PODO II worden verder gezet. Het zijn platformen. Deze platformen worden geanimeerd door vorsers die aangesteld zijn door de gewesten en de federale overheid en hebben betrekking op drie belangrijke thema's van duurzame ontwikkeling, namelijk: de biodiversiteit, de indicatoren en de steden.

Deze platformen hebben enerzijds een functie van "observatorium", anderzijds inventaris-, synthese- en communicatietaken; het geheel kadert in een Europese en internationale context.

Bovendien werden, tegen de achtergrond van verbetering van de communicatie tussen de vorsers en de spelers van de samenleving (politieke besluitnemers, publieke instanties, het grote publiek ...), diverse types activiteiten van verspreiding en valorisatie ondernomen, waaronder de organisatie van colloquia, studiedagen, publicaties van de onderzoeksresultaten en syntheserapporten

Zonder volledig te zijn zullen alle valorisatieactiviteiten in het activiteitenrapport 2000 van de DWTC (moet nog verschijnen) staan. Wij citeren:

- Het driemaandelijks tijdschrift "Mens" heeft, op bestelling en in samenwerking met de DWTC, een dossier over duurzame ontwikkeling besteld. Deze publicatie, die wordt gemaakt voor leerkrachten en leerlingen, beantwoordt aan een behoefte aan communicatie met het grote publiek en een behoefte aan informatie inzake duurzame ontwikkeling.

- De publicatie van de handelingen van het symposium dat werd gehouden op 23 en 24 november 1999 met een verspreiding op nationaal en internationaal niveau.
- De publicatie van een atlas, die een overzicht geeft van de verschillende gebruiksmogelijkheden van het Belgische gedeelte van de Noordzee, heeft een antwoord gegeven op een vraag van alle spelers, verbonden met de problematiek van de Noordzee.
- Persmededeling betreffende de resultaten van de eerste nationale enquête naar de mobiliteit van de gezinnen in maart 2000.
- Antarctic treaty exchange of information in accordance with articles III(1) & VII(5) and recommendation VIII(6): Belgian Antarctic activities planned for 1999-2000. - Brussels: OSTC, 2000. - 11p.
- Global Change and Sustainable Synthesis of the Integrated Scientific Reports 2 (1 Development - Part 1: Reducing Uncertainties. December 1997 - 31 December 1999). - Brussels: OSTC, 2000. - 31 p.

De lijst van de definitieve bijdragen van de onderzoeksprojecten die in het kader van het PODO I werden uitgevoerd, zal worden gepubliceerd op de website van de DWTC.

2. Vooruitzichten

Gedurende de periode 2001-2004 zullen de DWTC zich met name toeleggen op:

a) De voortzetting van de uitvoering van de programma's: wat het PODO II betreft zijn zes oproepen tot het doen van voorstellen met betrekking tot delen I en II en tot de steunacties en de gemengde acties gepland, zoals voorzien in de nota aan de Ministerraad, waarvan de bijlagen en de activiteitenkalender kunnen worden geraadpleegd op de website van de DWTC.

Het programma voor transversale acties zal eveneens het voorwerp zijn van een oproep tot het doen van voorstellen. Dit programma, dat handelt over de positie van België in een kader van mondialisering, zal de problematiek van de steden aansnijden.

b) De beoordeling van de programma's Noordzee, Antarctica en Global Change. Eén van de doelstellingen van deze beoordeling zal zijn deze activiteiten over te brengen naar een internationale context.

c) De valorisatie van de onderzoeksresultaten van de projecten van het PODO I. Staan effectief op de agenda: studiedagen, publicaties van definitieve verslagen en syntheseverlagen (sectorale of intersectorale). Voor het sectorale syntheseverlag bijvoorbeeld, citeren wij de projecten die betrekking hebben op de 10 jaar onderzoek inzake mobiliteit, normen voor voedingsmiddelen en de bescherming van de werknemers inzake gezondheid. Wat de intersectorale verslagen betreft, de projecten die betrekking hebben op duurzame productie- en consumptiewijzen "Conceptualisering en concretisering van de duurzaamheid".

d) In 2001 had hun bijdrage tot diverse evenementen onder andere betrekking op:

-
- de terbeschikkingstelling van de tussentijdse resultaten van de onderzoeksprojecten van het PODO I
  - de verslagen die aan de Verenigde Naties moeten worden bezorgd met betrekking tot de Conventies over de Klimaatsveranderingen en over de Biodiversiteit
  - het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie door de organisatie van twee evenementen; kunnen aan de duurzame ontwikkeling deelnemen met name: de vergaderingen van het "European platform for biodiversity research strategy" en voor de "global monitoring of environment and security (GMES)"
  - de opvolging door de DWTC van een bepaald aantal internationale initiatieven, waaronder wij zullen citeren:
    - de "Global biodiversity information facility (GBIF)" door de OESO, wat zou moeten leiden tot de effectieve deelname van België aan dit netwerk, alsook tot zijn bijdrage aan het netwerk "European biodiversity initiative network (EBIN)"
    - het "European biological resource centers network", dat een Europees consortium van verzamelingen van micro-organismen is, en waarvan de coördinatiecel van de Belgische verzamelingen van micro-organismen van de DWTC ondertekenaar is.

Rapport van mevrouw R. VAN DE PUTTE, ondervoorzitster, vertegenwoordigster van de Staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking

---

1. Voorbereiding van het Plan

In het kader van de voorbereiding van het Federaal Plan inzake duurzame ontwikkeling en, meer bepaald, van de bespreking en verwerking van de opmerkingen en adviezen die voortvloeiden uit de raadpleging van de bevolking, nam de vertegenwoordiger van de Staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking (of zijn plaatsvervanger) deel aan de vergaderingen van de 7 werkgroepen die hiervoor werden opgericht en die van donderdag 4 tot vrijdag 12 mei 2000 vergaderden. De vertegenwoordiger van de Staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking nam het voorzitterschap waar van de werkgroep inzake energie.

2. Uitvoering van het Plan

2.1. GELEIDELIJKE EN SUBSTANTIËLE VERHOGING VANAF 2001 VAN DE FEDERALE PUBLIEKE KREDIETEN VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Bij de voorbereiding van de begroting 2001, werd er een substantiële verhoging beslist voor de kredieten internationale samenwerking.

De begroting 2001 voor internationale samenwerking bedraagt 26.331 miljoen BEF (ten aanzien van de begroting 2000 betekent dit een stijging met ca. 7,9%).

In 2002 en 2003 zullen de kredieten voor de begroting internationale samenwerking stijgen met respectievelijk 3 miljard en 4 miljard BEF extra. De verdeling van deze bijkomende middelen zal later beslist worden in functie van de geactualiseerde prioriteiten.

2.2. VERSTERKING VAN DE COÖRDINATIE

Het Plan voorziet dat de Interdepartementale Werkgroep Ontwikkelingssamenwerking (IWOS) met vertegenwoordigers van diverse federale departementen zal waken over de effecten van het Belgisch beleid op de ontwikkelingslanden en voorstellen zal formuleren van gecoördineerde acties ten gunste van deze landen. De Ministerraad van 22 september 2000 besliste tot de oprichting van een Interdepartementale Werkgroep Ontwikkelingssamenwerking (IWOS). Deze IWOS creëert binnen de huidige legislatuur de noodzakelijke ruimte voor beleidsoverleg tussen de verschillende betrokken Ministers, en streeft er aldus naar een instrument te zijn voor meer coherentie in het beleid ten gunste van een duurzame ontwikkeling in het Zuiden.

De IWOS wordt samengesteld door de Ministers resp. Staatssecretarissen voor Werkgelegenheid, Begroting, Buitenlandse zaken, Financiën, Landbouw, Landsverdediging, Volksgezondheid en Leefmilieu en Duurzame ontwikkeling. IWOS

---

wordt voorgezeten door de Staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking. Afhankelijk van het te behandelen thema kunnen daarnaast ook andere Ministers betrokken worden.

De IWOS werd officieel geïnstalleerd op 9 november 2000.

De IWOS en haar mogelijke subgroepen richten zich op resultaten die, afhankelijk van de behandelde thema's, kunnen bestaan uit een inventaris of stand van zaken, een voorstel van Belgisch standpunt op een internationale conferentie of een nota aan de Ministerraad. Het is uiteraard niet de bedoeling om bestaande interdepartementale overleggroepen te doubleren – IWOS kan hiervoor wel een breder kader bieden.

Met het secretariaat van ICDO werd afgesproken dat de verslagen van de IWOS-vergaderingen systematisch zullen worden overgemaakt aan het ICDO-secretariaat.

2.3. AFWERKING VAN DE HERVORMING VAN DE BELGISCHE INTERNATIONALE SAMENWERKING.

Het Plan voorziet dat de regering prioritair de hervorming van de Belgische internationale samenwerking zal afwerken.

Het jaar 2000 betekent voor de Belgische ontwikkelingssamenwerking het einde van een lang en radicaal hervormingsproces.

In juni 2000 werd de hervorming effectief afgerond door de verdeling van de vroegere taken van het Algemeen Bestuur van de Ontwikkelingssamenwerking onder drie directies van het Ministerie van Buitenlandse Zaken:

- de uitwerking van de samenwerkingsprogramma's werd toevertrouwd aan de Directie-generaal Internationale samenwerking (DGIS), een nieuwe directie-generaal die werd gecreëerd binnen het Ministerie van Buitenlandse Zaken.
- de evaluatie werd toevertrouwd aan een nieuwe dienst die rechtsreeks onder de Secretaris-generaal van het Ministerie van Buitenlandse Zaken ressorteert en wiens taak alle initiatieven van de Belgische federale staat in het kader van de openbare ontwikkelingshulp omvat. Deze dienst brengt verslag uit bij het Belgisch parlement.
- de diensten logistiek, juridische zaken en personeel van het vroeger ABOS worden in de gelijkaardige diensten van het Ministerie van Buitenlandse Zaken gereïntegreerd.

Parallel hiermee werd de uitvoering van de gouvernementele samenwerking reeds toevertrouwd aan een nieuwe instelling, de BTC (Belgische Technische Coöperatie).

De recente regeringsbeslissing omtrent de federalisering van sommige aspecten van de ontwikkelingssamenwerking doet evenwel vragen rijzen omtrent de duurzaamheid van deze nieuwe instrumenten.

3. Mandaat bij ICDO

Ingevolge de herstructurering van de administratie voor ontwikkelingssamenwerking, werd dhr. Luc Timmermans als vertegenwoordiger bij ICDO vervangen door mevr. Renata Vandeputte.

Rapport van de heer M. DE WIN, ondervoorzitter, vertegenwoordiger van de Minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu

---

1. Voorbereiding van het Plan

Vanaf de publicatie van het voorontwerp van Plan, hebben de vertegenwoordigers een aantal initiatieven genomen om de directie en alle personeelsleden te informeren en bewust te maken van de gevolgen van dit document voor wat de doelstellingen betreft die rechtstreeks of onrechtstreeks te maken hebben met onze bevoegdheden.

In die context, werd een algemene informatiefolder over het voorontwerp van plan en over de op dat moment lopende openbare enquête aan het personeel uitgedeeld. In de Directieraad werd de integrale tekst van het voorontwerp uitgedeeld aan alle ambtenaren-generaal en werd hen een synthese van de verschillende doelstellingen van het plan voorgelegd.

Na aanvaarding door de Regering van het definitief Plan, volgde opnieuw een presentatie voor de Directieraad.

2. Uitvoering van het Plan in 2000

2.1. CONSUMPTIE- EN PRODUCTIEPATRONEN

2.1.1. Productnormen – Stuurplan Product – Integratiebeleid Producten

In het raam van de voorbereiding van het Europees Voorzitterschap door België, werd de Heer Bernard Mazijn door Mevrouw Aelvoet, Minister van Consumentenzaken, Volksgezondheid en Leefmilieu, belast met de coördinatie van de werkzaamheden die verband houden met de voorbereiding van een nationaal productplan en met de opvolging van het Europees IPP-dossier, een dossier dat momenteel prioritair is tijdens het Zweeds voorzitterschap en prioritair zal zijn tijdens ons voorzitterschap .

2.1.2. Europese milieukeur

In 2000 heeft een eerste bedrijf het Europese milieukeur gekregen voor de categorie van producten: bodemverbeteraars.

In 2000 werd er door de Federale Diensten voor het Leefmilieu een informatie-campagne over de Europese milieukeuren gelanceerd. Drie grote doelgroepen werden door de campagne beoogd: de bedrijven, de verbruikers en de verdelers.

Er werd meer bepaald een grootscheepse actie opgezet bij de aankopers voor de overheid via de uitwerking van een speciaal voor hen bestemd informatiedossier. Dit dossier bevat alle fiches met de samenvatting van de criteria die zijn bepaald voor elk product met een kwaliteitslabel, die de aankopers kunnen toevoegen aan hun bestek.

2.1.3. Milieuzorg bij de administraties

Bij de voorbereiding van de begroting 2001 voor het Secretariaat-generaal van het Departement, werd een vraag ingediend voor drie experts voor de oprichting van de federale coördinatieveel greening die is bepaald op het niveau van de FPDO. Er werd ons één enkele betrekking toegekend voor 2001 en deze wordt momenteel ingevuld door Marielle Smeets, milieucoördinatrice.

In het raam van de greening, werd tevens een audit Water-Energie-Afval georganiseerd voor het geheel van de door ons Departement in Brussel gebruikte gebouwen. De resultaten hiervan zullen het ons mogelijk moeten maken vast te stellen welke gebouwen moeten worden aangepakt en welke prioritaire acties noodzakelijk zijn om de doelstellingen te bereiken die zijn vastgesteld in het plan 2000-2004 terzake.

Ons departement werkt ook aan capaciteitsopbouw binnen onze diensten op het gebied van het milieubeheer, via verschillende acties op het gebied van communicatie naar de andere departementen en/of overheidsdiensten (opleidingen, werkzaamheden van de WG Greening van de ICDO en het CCIM, informatie, deelneming aan bepaalde projecten zoals het project Germaine (ontwikkeling van milieuprestatie-indicatoren) die door de DWTC zijn gestart) ...

In het raam van het Rosetaplan hebben de kabinetten van Mevrouw Aelvoet en van de Heer Deleuze een idee van een globaal project gelanceerd voor de inzameling en scheiding van afval in de federale administraties. Dit project omvat tevens de aanwerving van 40 "milieurecyclers" die optreden als mobiele equipes en belast zijn met de scheiding en selectieve inzameling in de Brusselse gebouwen die door de federale departementen zijn betrokken. Een coördinator van het project (die sinds 1 februari 2001 is aangeworven) staat nu reeds in voor de uitwerking en de coördinatie van het project.

Op het gebied van de voeding tot slot, heeft de Sociale dienst van het departement die het restaurant van het Rijksadministratief Centrum beheert (2000 maaltijden per dag) de hoeveelheid per maaltijd geserveerde groenten (300-400 g) opgetrokken.

2.2. BELEID TER BESCHERMING VAN DE ATMOSFEER

2.2.1. Ozonplan

Het federaal plan ter bestrijding van de ozon en de verzuring bevat de federale maatregelen die moeten worden getroffen tijdens de periode 2000-2003 om de strijd aan te binden tegen de verzuring en de troposferische ozon. Naast een korte beschrijving van de betrokken milieuproblemen, bevat het een actieplan per sec-

tor alsook de voorwaarden voor de toepassing en evaluatie ervan. De eerste evaluatie van de acties die sinds de definitieve goedkeuring van het plan zijn gevoerd, heeft momenteel plaats.

Eind 2000, heeft de Ministerraad beslist een premie in te voeren ter bevordering van het aanbrengen van een LPG-installatie in voertuigen.

2.2.2. Nationaal CO₂-plan

In de loop van november 2000 werd een procedure gestart voor de aanwerving van twee bijkomende experts ter versterking van de cel "klimaatverandering" van de Diensten voor het Leefmilieu. Eén van die experts houdt zich meer bepaald bezig met coördinatie van het nationaal CO₂-plan.

2.3. MILIEUHYGIËNE

2.3.1. NEHAP

Op 31 januari 2001 heeft de Interministeriële Conferentie voor het Leefmilieu die werd verruimd tot de ministers van volksgezondheid (ICLG) nota genomen van de in 2000 geboekte vooruitgang van de werkzaamheden en heeft ze aanvaard drie aparte documenten op te stellen: een referentiekaderdocument van zowat tweehonderd bladzijden, een synthesesedocument en conclusies van een dertigtal bladzijden, een document met de aanbevelingen van een vijftiental bladzijden gericht op de opvolging en de tenuitvoerlegging van het 1ste NEHAP.

De ICLG heeft het redactiecomité van het NEHAP opgedragen binnen 5 maanden vanaf de eerste ICLG een voorstel van tekst voor een eerste onderzoek voor te leggen.

2.3.2. Wetgeving

Op het gebied van de milieuhygiëne kunnen volgende sectorale maatregelen worden vermeld:

- de afkondiging van een verbod om voor de verkoop aan het grote publiek kankerverwekkende petroleumderivaten en derivaten van «teer» op de markt te brengen alsook een honderdtal andere kankerverwekkende stoffen (KB van 28/9/2000 ter uitvoering van de richtlijnen 97/56/EG en 99/43/EG)
- zowat zeshonderd gevaarlijke stoffen werden onderworpen aan een nieuwe indeling of gewijzigde indeling op grond van hun risico (KB van 28/9/2000 genomen ter uitvoering van de richtlijn 98/98/EG)
- opvolging op Europees niveau van de werkzaamheden betreffende de hormonenverstoorders.

2.3.3. Informatiecampagne over het gebruik van antibiotica

Een nationale informatiecampagne over het correct gebruik van antibiotica werd eind 2000 door het Departement gelanceerd via de media (radio- en tv-nieuwsberichten).

2.4. BESCHERMING EN BEHEER VAN HET MARIENE MILIEU

Tijdens het jaar 2000 werden twee uitvoeringsbesluiten van de wet op de bescherming van het mariene milieu in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt: het gaat om het uitvoeringsbesluit over de evaluatie van de invloed op het milieu en dat betreffende de vergunningen en machtigingen. Een derde besluit betreffende de bescherming van de soorten wordt thans voorbereid.

Een begroting van 100 miljoen frank werd in 2000 toegekend en geïnvesteerd voor de bescherming van de gevoelige zones en voor de verwerving van materiaal ter bestrijding van de verontreiniging van de zeeverontreiniging door koolwaterstoffen. Die bestrijdingsmiddelen zullen ter beschikking van de voor de zee bevoegde overheid worden gesteld.

De werkgroep "Kustwacht" van de Subcommissie Noordzee die eind 1999 is opgericht bij Economische Zaken is in de loop van het jaar 2000 versterkt en coördineert de actie van de Staat ter vrijwaring van zijn ecologische en economische belangen.

2.5. BESCHERMING VAN DE BIOLOGISCHE DIVERSITEIT

In het raam van de werkzaamheden die verband houden met de uitwerking en de opvolging van het themaplan over de biologische vrijwaring voor wat de federale aspecten betreft, werd een bijkomende expert aangeworven door de Federale Diensten voor het Leefmilieu voor de gedetailleerde opvolging van deze problemen en van de huidige stand van zaken zowel op nationaal als op internationaal niveau.

Rapport van mevrouw F. AUDAG-DECHAMPS, lid, vertegenwoordigster van de Eerste Minister

---

1. Voorbereiding van het Plan

In het kader van de uitwerking van het Plan en, meer bepaald, van het onderzoek en van de inlassing in dat plan van de opmerkingen en adviezen die voortvloeiden uit de raadplegingen, bestond de rol van de vertegenwoordigster van de Eerste Minister erin haar deskundigheid aan de dag te leggen onder andere binnen de werkgroepen op de volgende gebieden: de coördinatie, de verdeling van de bevoegdheden zowel op federaal niveau als tussen dit niveau en de gefedereerde entiteiten, de samenhang naar de doelstellingen toe en uitvoering van het regeerakkoord.

2. Uitvoering van het Plan in 2000

Parallel hiermee werd binnen de diensten een beleid gevoerd ter bewustmaking van de doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling, vooral in het kader van een beter milieubeheer van de administratie. Wat de andere initiatieven van het Plan betreft, hebben de betrokken bevoegdheden immers enkel betrekking op de overheidsopdrachten. Dit punt werd aangekaart tijdens diverse vergaderingen van het Basisoverlegcomité (Interne Dienst voor preventie en bescherming op het werk), waarin ook het Kabinet van de Eerste Minister vertegenwoordigd is.

2.1. MILIEUZORG

In de eerste plaats heeft dit comité de mogelijkheid onderzocht om het label “ecodynamische onderneming” van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest te bekomen. Nadat het plan werd aangenomen, heeft de vertegenwoordigster binnen de ICDO, die ook deel uitmaakt van dit comité, de doelstellingen van het Plan en de acties voorgelegd die in het bijzonder betrekking hebben op de diensten in het kader van een beter milieubeheer. De inventaris van deze acties werd voorgelegd aan het comité dat beslist heeft zich eerst te concentreren op hun uitvoering en later eventueel op het bekomen van het label. Een coördinator en twee milieuadviseurs (respectievelijk de preventieadviseur en het diensthoofd van het Economaat) werden aangewezen (§ 154 en volgende van het Plan).

2.2. OVERHEIDSOPDRACHTEN

De Dienst overheidsopdrachten van de Kanselarij van de Eerste Minister heeft in de loop van het jaar 2000 ook deelgenomen aan werkzaamheden, meer bepaald binnen de federale regering, betreffende de inlassing in de bestekken van een ethische clausele als contractuele uitvoeringsvoorwaarde van de overheidsopdracht. Deze Dienst heeft eveneens de werkzaamheden terzake op Europees niveau gevolgd, alsook deze betreffende de inlassing van sociale clauseles in de overheidsopdrachten voor aanneming van werken (§ 159 en 189 van het Plan).

De verbintenis om de wettelijke mogelijkheden in verband met de inlassing van dergelijke sociale clausules te onderzoeken vloeit niet enkel voort uit het Plan, maar ook uit een samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Gewesten en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de sociale economie. Het wetsontwerp tot goedkeuring van dit akkoord werd goedgekeurd door de Kamer van Volksvertegenwoordigers op 22 februari 2001 en overgezonden aan de Senaat.

Rapport van mevrouw N. DERY, lid, vertegenwoordigster van de Minister van Werkgelegenheid

---

Dit rapport omvat enkel de acties waarvoor het federale Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid in hoofdzaak verantwoordelijk is en die onder de volgende punten vallen:

- strijd tegen armoede en sociale uitsluiting (paragrafen 187,188a,188b,189,190,193 en 209b)
- beleid gezondheid-milieu (paragrafen 261,265c)
- gelijke kansen mannen/vrouwen (paragrafen 701 tot 717b)
- grote sociale groepen
  - jongeren en kinderen (paragrafen 736a, 736b)
  - vreemdelingen en vluchtelingen (paragraaf 763 e)

Soms kan moeilijk een eenduidig onderscheid worden gemaakt tussen de afgewerkte projecten en de projecten in eindfase, die een (relatief) lange voorbereiding vergen.

1. Uitvoering van het Plan in 2000

1.1. STRIJD TEGEN DE ARMOEDE EN DE SOCIALE UITSLUITING

1.1.1. Verwezenlijkingen

187) Plan ter modernisering van de arbeidsorganisatie op basis van:

- de resultaten van een universitaire studie,
- 3 Forums omtrent dit thema,
- de besluiten van een publieksonderzoek.

Dit plan werd goedgekeurd door de Regering op 17 oktober 2000 en voorgelegd aan de sociale partners in het raam van het Interprofessioneel akkoord 2001-2002.

188a) Invoering van een vermindering van persoonlijke bijdragen van de werknemers voor de lonen van niet meer dan 53.000 BEF bruto.

Versterking van de structurele maatregel ter vermindering van de sociale werkgeverslasten. (voor een bijkomend totaal van 33 miljard BEF)

In het raam van het Voordeelbanenplan: uitbreiding van de periode tijdens de welke de werkgever een vermindering van sociale bijdragen kan genieten bij aanwerving van een werkloze van 45 jaar of ouder (van 2 naar 6 jaar)

188b) In het raam van de strijd tegen de werkloosheidsvallen:

- Toekenning van een premie van 30.000 BEF bij de wedertewerkstelling van een werkloze die een lange verplaatsing moet maken evenals voor een éé noudergezin.
- Om de werklozen van 50 jaar en ouder aan te zetten tot herintreding: invoering van het principe dat stelt dat de werkloosheidsuitkering kan worden berekend op basis van de hoogste uitkering destijds.
- Handhaving - voor bepaalde categorieën werklozen - van de verhoogde kinderbijslag tijdens de eerste 6 maanden van de wedertewerkstelling, en onmiddellijk bij verlies van de nieuwe baan.

Invoering van de Inschakelingsinterim en van de werkgeversgroepen (Programamawet van 10 april 2000) met het oog op de inschakeling van de langdurig werklozen en bestaansminimumtrekkers.

Uitbouw van de sociale inschakelingseconomie: verbintenis tot verdubbeling van het aantal banen in de sociale inschakelingseconomie (Samenwerkingsakkoord van 4 juli 2000 betreffende de sociale economie).

- 189) Voorbereiding van een ontwerp tot hervorming PWA en van een wet inzake de ontwikkeling van de banen en buurtdiensten.

Verbintenis vanwege de federale regering tot het voorzien in de invoering van sociale clausules in de openbare aanbestedingen (Samenwerkingsakkoord van 4 juli 2000 betreffende de sociale economie).

- 190) Wijziging van de gehele sanctieregeling door invoeging van een waarschuwing en een schorsing en door de invoering van een evenredige verhouding tussen de fout en de sanctie (vermindering van de minimumsancties).

- 193) In 2000: Voorbereiding van een ontwerp van wet betreffende de uitbouw van de banen en de buurtdiensten.

1.1.2. In uitwerkingsfase

- Ontwerp van wet betreffende de kwaliteit van de arbeid (tenuitvoerlegging in januari 2002).
- Ontwerp van wet tot verhoging van de werkzaamheidsgraad van de werknemers.

1.2. GEZONDHEID-LEEFMILIEU (261-265C)

- 1) Beleid ter preventie van de beroepsziekten (hygiëne en arbeidsgeneeskunde):
- Campagne bij de externe diensten met het oog op de integratie van de musculo-skeletale risico's in de risicoanalyse, inspecties in de bedrijven, coördinatie met het Fonds voor Beroepsziekten.

- Opvoering van de inspecties op de bouwplaatsen bij asbestverwijdering.
  - Controle van de bedrijven, gespecialiseerd in gevelschoonmaak (siliciumdioxide).
- 2) **Beleid ter preventie van de arbeidsongevallen (arbeidsveiligheid):**
- Finalisering van het koninklijk besluit betreffende tijdelijke of mobiele bouwplaatsen ter vermindering van de veelvuldige zware ongevallen binnen die sector.
  - Gezamenlijke actie met het Fonds voor Arbeidsongevallen met het oog op de bestudering van de situatie binnen de industriële-schoonmaaksector en de finalisering van de proactieve maatregelen.
  - Verdere concretisering van de nieuwe aanpak van de technische inspectie met gerichte inspecties in functie van de feiten zoals vermeld in het jaarverslag van de onderneming, de statistieken van de arbeidsongevallen in vergelijking met de cijfers van de sector en een percentage dat is berekend door de inspectie op basis van haar controles.
- 3) **Gevaarlijke producten (hygiëne en arbeidsgeneeskunde):**
- Coördinatie van de regelgevende teksten betreffende de chemische agentia.
  - Koninklijk besluit houdende uitvoering van de wet van 28 januari 1999 betreffende de waarborgen die de stoffen en preparaten inzake de veiligheid en de gezondheid van de werknemers met het oog op hun welzijn moeten bieden.
  - Bescherming van de werknemers bij de bereiding van carcinogene en mutagene geneesmiddelen ondermeer in het raam van de bescherming van de zwangerschap.
- 4) **Talrijke acties op het vlak van voorlichting en opleiding binnen de diverse domeinen, gericht op de behoeften van de diverse doelgroepen.**

1.3. GELIJKE KANSEN VOOR VROUWEN EN MANNEN

1.3.1. Indicatoren

Waar het Europese voorzitterschap zich toelegt op de indicatoren voor de verzoening tussen werk en gezin, wil België als voorzitter werken rond de indicatoren inzake loonongelijkheid.

Daarbij wordt gestreefd naar de integratie van die indicatoren binnen de verschillende nationale plannen voor de werkgelegenheid, de armoedebestrijding, enz.

Het project Agora (SS+C) beoogt met name de integratie van de indicatoren inzake loonongelijkheid in de doelstellingen van het departement.

1.3.2. Mainstreaming

De regering heeft haar goedkeuring gehecht aan een beleidsplan voor de gelijke kansen waarbij elke minister in dat verband een welbepaalde doelstelling zal nastreven, en een politieke en een administratieve verantwoordelijke benoemt die beiden belast zijn met de follow-up van het proces dat eveneens zal worden opgevolgd door een comité van deskundigen.

Zo koos mevrouw Aelvoet voor punt 709d) en de heer Vanden Bossche voor punt 71a)b)c), met een cel voor gelijke kansen binnen zijn horizontaal departement "Personeel en organisatie" die binnen de departementen wordt voortgezet door een vertegenwoordig(st)er in de gedecentraliseerde beleidscellen.

1.3.3. In ontwerpfase:

Ontwerpen inzake geweld op het werk en binnen het gezin, en inzake de functieclassificatie (documenten in voorbereiding).

1.3.4. Ter bespreking in het Parlement

Grondwetsherziening met het oog op de invoering van een bepaling betreffende het recht van vrouwen en mannen op gelijkheid en ter bevordering van hun gelijke toegang tot openbare en kiesmandaten.

Nadere wetten zijn in voorbereiding.

1.4. GROTE SOCIALE GROEPEN

1.4.1. Jongeren en kinderen (736 enz.)

Werkgelegenheid voor jongeren: Startbaanovereenkomst volgens drie mogelijke formules:

- baan op basis van minstens een halftijdse arbeidsovereenkomst
- minstens een halftijdse baan met arbeidsovereenkomst, aangevuld met een opleiding
- een leer- of inschakelingsovereenkomst

1.4.2. Vreemdelingen en vluchtelingen

Het federaal Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid en het Centrum voor gelijke kansen hebben een gemeenschappelijk project ingediend bij het Impulsfonds voor het migrantenbeleid. Het doel van het project bestaat erin om de non-discriminatie te bevorderen op het gebied van toegang tot de werkgelegenheid en op het werk.

Het federaal Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid moet de verschillende actoren over dit vraagstuk informeren en sensibiliseren (inspecties, arbeidsauditoraat, leden van de arrondissementencellen, sociaal bemiddelaars...).

De informatievergaderingen werden in 2000 opgestart en worden in 2001 voortgezet.

2. Uitvoering van het Plan: vooruitzichten

2.1. BESTRIJDING VAN ARMOEDE EN SOCIALE UITSLUITING

- Afronding en follow-up van het ontwerp van wet betreffende de levenskwaliteit op het werk (tijd en arbeid).
- Afronding en follow-up van het ontwerp van wet tot verhoging van de werkzaamheidsgraad van de werknemers (risicogroepen, jongeren, 45 jaar en ouder).
- Ontwerp ter versterking van de maatregelen tot vermindering van de sociale lasten en activering van de werkloosheidsuitkeringen voor de langdurig werklozen en de werkzoekenden van 45 jaar en ouder.
- Toepassing van een maatregel tot vermindering van de sociale lasten naar gelang van de leeftijd voor de werknemers van 58 jaar en ouder.
- Ontwerp ter versterking van de maatregelen tot vermindering van de sociale lasten en activering van de werkloosheidsuitkeringen voor de langdurig werklozen en voor de werkzoekenden van 45 jaar en ouder.
- Uitwerking en aanneming van wetsontwerpen betreffende de hervorming van de PWA's, de uitbouw van buurtbanen en de invoering van sociale clausules in de openbare aanbestedingen.

2.2. GEZONDHEID-LEEFMILIEU

- Waarborgen van de werkgelegenheid voor personen die omwille van gewone ziektes arbeidsongeschikt of -onbekwaam zijn.
- Toezicht op de voorwaarden inzake gezondheid en veiligheid van de leerlingen en studenten die een bepaalde vorm van arbeid verrichten.
- Werk op of in de nabijheid van GSM-masten (handleiding inzake risicoanalyse).
- Risico's te wijten aan niet-organische chloorsubstanties in zwembaden.
- Psycho-sociale factoren (stress, mobbing...).
- Versterking van de preventiemaatregelen voor werkzaamheden in asbesthoudende omgeving (vaklui).
- Verlaging van de grenzen inzake blootstelling aan geluid (voorzitterschap).
- Meel: bescherming van de werknemers die instaan voor de productie of vernietiging ervan (BSE).
- Organisatie van de arbeidstijd: nachtarbeid/ploegenarbeid.

-
- Tijdelijke of mobiele bouwplaatsen: nieuwe aanpak / sensibiliseren en uitwerking van een specifieke werkmethode in verband met de nieuwe op technische inspectie toegespitste aanpak (uitgaande van de besluiten over de bouwplaatsen, processen-verbaal, hechtenis en toepassing van de vca).
  - Oprichting van een fonds voor zware ongevallen dat wordt gespijsd door een bijdrage van de werkgevers bij alle zware ongevallen en bedoeld om de ondernemingen te begeleiden bij hun research op het vlak van veiligheid.
  - Intensivering van de arbeid.
  - Gevaarlijke producten.
  - Musculo-skeletale problemen.

2.3. GELIJKE KANSEN VOOR MANNEN EN VROUWEN

- Follow-up van het beleidsplan van de regering door een cel van universitaire deskundigen die belast zijn met het concipiëren, de tenuitvoerlegging en evaluatie van die doelstellingen en met de opleiding van de politieke en administratieve verantwoordelijken op dit gebied. Elke deskundige zal een aantal departementen controleren en hierover jaarlijks een verslag aan het parlement voorleggen.
- Tenuitvoerlegging van de wetsontwerpen inzake geweld.
- Publicatie van documentatie over de functieclassificaties.
- Concretisering van de grondwetswijziging via wetten over het alterneren van de eerste plaatsen op de kieslijsten en over de pariteit.
- Studie over de resultaten en de gevolgen van de gemeenteraadsverkiezingen.

2.4. GROTE SOCIALE GROEPEN

- Voortzetting van de acties ter bevordering van de werkgelegenheid voor jongeren.
- Voorzetting van de acties tegen discriminatie op basis van nationaliteit of afkomst bij de aanwerving en op het werk.

Rapport van de heer G. SLEEUWAGEN, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Buitenlandse Zaken

---

1. Uitvoering van het Plan in 2000

1.1. COORDINATIE BELGISCHE POSITIES COMMISSION ON SUSTAINABLE DEVELOPMENT

De dienst P60 op Buitenlandse Zaken zit de maandelijkse Belgische coordinaties voor van de voorbereidingen van de Belgische posities inzake de CSD en neemt eveneens deel aan de Europese coordinaties terzake. De dienst draagt eveneens bij tot de verspreiding van de relevante documenten aan het grote aantal deelnemers van de Belgische coordinaties (een 50tal). Zowel vanuit Brussel als vanuit de Permanente Vertegenwoordiging in New York nam BZ deel aan de CSD 8 zitting en zijn intersessionele voorbereidingsessie. Tenslotte werd zowel in de EU- als Belgische coordinaties reeds de reflectie gestart over de Wereldtop Duurzame Ontwikkeling in 2002.

1.2. DEELNAME AAN BELGISCHE EN EUROPESE COÖRDINATIES EN INTERNATIONALE VERGADERINGEN

Buitenlandse Zaken nam deel aan de belangrijkste multilaterale vergaderingen inzake leefmilieu en duurzame ontwikkeling: COP 5 biodiversiteit, Meeting of the Parties 12 inzake bescherming ozonlaag, Conference of the parties 6 (COP) inzake klimaatwijziging, onderhandelingszittingen van een mondiaal POPs-verdrag, de eerste sessie van het Global Ministerial Environment Forum van UNEP, de Wereldwaterkonferentie, en het VN-Oceanenoverleg. Buitenlandse Zaken nam deel aan deze vergaderingen als hoofd van de Belgische delegatie of ter directe ondersteuning van het hoofd van delegatie.

1.3. VERSPREIDING FEDERAAL PLAN DUURZAME ONTWIKKELING VIA AMBASSADES

Het goedgekeurde Federaal Plan werd door de diensten van Buitenlandse Zaken verspreid aan de buitenlandse missies vertegenwoordigd in New York. Het Plan werd eveneens verspreid via alle Belgische ambassades aan bevoegde ministeries in het buitenland. Het Plan werd in VN-verband zeer positief ontvangen, als een tamelijke unieke formule van door de wet opgelegde meerjarenplanning over duurzame ontwikkeling, welke overigens op CSD 9 door ons land zal worden voorgesteld op een side event.

1.4. COHERENTIE VAN HET BELEID

Het Plan roept in §549 op om zich in te zetten voor grotere coherentie van het internationaal beleid inzake duurzame ontwikkeling en leefmilieu. Buitenlandse Zaken nam actief deel aan de reflecties gestart onder Frans voorzitterschap over verbetering van de 'International Environmental Governance' waarvan betere

---

coördinatie van het geheel één der hoofdobjectieven is. Deze denkoefening op mondiaal vlak wordt gestuurd door UNEP. Een goed bilateraal contact werd opgebouwd met K. Töpfer, hoofd van UNEP, met wie meerdere ontmoetingen, in Brussel, of in de marge van vergaderingen in het buitenland, werden belegd.

1.5. INFORMATIE EN SENSIBILISATIE

§554 van het Plan roept op om de inspanningen op te drijven tot informatie en sensibilisatie over de 'centrale rol van het internationale beleid binnen de duurzame ontwikkelingsstrategie'. De dienst P 62 nam deel aan of was spreker op meerdere events in het binnenland waar verduidelijking werd gegeven over de internationale invalshoek van duurzame ontwikkeling. De materie blijft immers moeilijk toegankelijk ondanks het bestaan van een grote transparantie tengevolge van een consequent website-beleid van de meeste bij dit beleid betrokken internationale organismen.

1.6. VERSTERKING VAN DE TUSSENKOMST VAN MULTILATERALE EN BILATERALE DIPLOMATIEKE POSTEN

Via zijn vertegenwoordigingen en ambassades blijft Buitenlandse Zaken een continue opvolging verzekeren van diverse dossiers van duurzame ontwikkeling bij verschillende internationale instellingen. Het is duidelijk dat de aandacht voor de invalshoek duurzame ontwikkeling versterkt is in de multilaterale posten (Belgoeurop, Delbel Genève, Delbel New York, Belocde) maar ook in de bilaterale posten, die bijvoorbeeld de posities inzake het klimaatdossier van nabij zijn beginnen volgen.

1.7. DE ICDO-VERGADERINGEN ZELF

De vertegenwoordigers van het departement Buitenlandse Zaken namen deel aan de werkzaamheden van de ICDO (zeven plenaire vergaderingen) en aan de werkgroep 6 van het ICDO, die de publieke input vanuit het openbaar onderzoek onderzocht voor het deel 'middelen ter implementatie', gedeelte van het Plan waar BZ het nauwst bij betrokken is.

2. Uitvoering van het Plan: vooruitzichten

§ 556 roept op om meer middelen ter beschikking te stellen onder ander op het Ministerie Buitenlandse zaken. In het kader van de voorbereiding van het Belgisch voorzitterschap werden stappen gezet om de dienst P 62 op basis van diverse tijdelijke statuten te versterken. Dit zal dienen te worden gevolgd door een statutaire versterking vanaf 1/1/2002, waarvoor begin 2001 het nodige zal moeten worden gedaan.

**Rapport van de heer S. DEGROS, lid,
vertegenwoordiger van de Minister van Begroting, (Maatschappelijke
Integratie en Sociale Economie)**

De heer S. Degros vervangt de heer J. Morre als vertegenwoordiger van de Minister van Begroting, Maatschappelijke Integratie en Sociale Economie sinds februari 2001.

**Rapport van mevrouw C. VAN DER AUWERA, expert,
vertegenwoordigster van de Minister van (Begroting,) Maatschappelijke
Integratie en Sociale Economie**

Rapport van de heer P. TIELEMANS, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Mobiliteit en Vervoer

---

1. Uitvoering van het Plan in 2000

In het kader van de duurzame ontwikkeling, werden verscheidene activiteiten ondernomen bij het Ministerie van Verkeer en Infrastructuur, zowel op het vlak van de mobiliteit en het vervoer als op het vlak van het beleid inzake het verbruik van de overheidsadministraties.

1.1. MOBILITEIT EN VERVOER

In dertig jaar is het transportvolume in België verdubbeld, zowel wat het transport van personen als dat van goederen betreft. Deze verdubbeling gebeurde uitsluitend in het voordeel van het wegtransport, waarvan het marktaandeel bijna 90 % bedraagt voor personen en meer dan 70 % voor goederen.

Alles wijst er op dat, bij ongewijzigd beleid, deze evolutie zich zal voortzetten in een richting die niet kadert in een harmonieus duurzame ontwikkeling. De doelstelling is dus om deze trend om te buigen.

In dit kader, werd eerst beslist om een witboek over de mobiliteit voor te bereiden met het jaar 2020 als horizon. Hiervoor werden een tiental rondetafel gesprekken georganiseerd in de maanden augustus en september 2000 om de adviezen en de vragen van de sector te verzamelen. Dit witboek zou als uitgangspunt dienen voor het nationaal plan inzake mobiliteit dat voorzien is in het federaal plan inzake duurzame ontwikkeling 2000-2004.

In oktober 2000 heeft de regering voluntaristische doelstellingen op zich genomen, zowel voor de spoorwegen als voor de waterwegen, met het oog op een verhoging van hun marktaandeel met 15 % tegen het jaar 2010. Om deze doelstellingen te bereiken zal het noodzakelijk zijn tussen te komen zowel op het vlak van het aanbod als dat van de vraag.

In dit vooruitzicht werden verscheidene maatregelen beslist op het vlak van het aanbod wat de NMBS betreft:

- betere interne werking van het bedrijf;
- verbetering van het reizigersvervoer met ondermeer:
  - voltooiing van de HST van grens tot grens
  - uitvoering van een gewestelijk expressnet rond Brussel
  - verbetering van spoorbediening van de luchthaven Brussel-Nationaal
  - gevoelige verhoging van het vervoersaanbod
  - verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening;
- verbetering van het goederenvervoer met inbegrip van verscheidene infrastructuurwerken;

-
- verbetering van de intermodaliteit tussen de verschillende vervoersmiddelen;
  - ter beschikking stellen van bijkomende financiële middelen voor de NMBS.

Op het vlak van de vraag, werd beslist om een mobiliteitsbeleidsplan op te stellen en de verschillende actoren aan te sporen tot het opstellen van lokale mobiliteitsbeleidsplannen voor de activiteiten die hen aanbelangen. In een eerste fase zullen alle mobiliteitsgegevens van bedrijven met meer dan 100 werknemers verzameld worden in een centrale databank, waardoor het in een tweede fase mogelijk zal zijn een reeks van oplossingen voor te stellen.

Nog steeds in het kader van de vraag, maar dan op het fiscaal vlak, werd er besloten om de fiscale aftrek van 6 F./km, met een maximum van 25 à 50 km per rit, uit te breiden naar alle vervoersmiddelen (gemeenschappelijk vervoer, fiets, enz.), alsmede voor alle auto-inzittenden.

Steeds in het kader van de vraag van mobiliteit en vervoer, heeft het departement een gedetailleerd mobiliteitsplan opgemaakt inzake de verschillende voetbalmanifestaties van Euro 2000.

Het heeft ook meegewerkt aan de organisatie van de mobiliteitsweek. Deze week omvatte een promotiedag van het gemeenschappelijk vervoer met verkoop van speciale tickets en een promotiedag van alternatieve vervoersmiddelen dan de auto, met sluiting van bepaalde zones voor het autoverkeer.

Het departement heeft tevens deelgenomen aan de acties tegen de tropoferische ozon met o.a. sensibilisatiecampagnes, tarieffaciliteiten bij de NMBS en gratis controles in juni 2000 van uitlaatgassen van voertuigen, georganiseerd 's avonds in alle stations van technische controle.

Bovendien kunnen reizigers van de NMBS, die ouder zijn dan 60 jaar of jonger dan 12 jaar, zich onder bepaalde voorwaarden, op een zeer voordelige wijze per trein verplaatsen. Ook is de tussenkomst van de Staat in de woon-werkverplaatsingen voor de ambtenaren fors gestegen.

1.2. BELEID INZAKE HET VERBRUIK VAN DE OVERHEIDSADMINISTRATIES

Sinds de herfst 1999, zijn in het hoofdgebouw van het ministerie concrete maatregelen genomen om over te gaan tot het recycleren van papier, plastic, metalen, glas, toners en batterijen. In 2000 zijn alzo 522 m³ papier, 156 m³ plastic en metalen, 52 m³ glas en 75 stuks toners gerecycleerd.

2. Uitvoering van het Plan : vooruitzichten

In 2001 is voorzien om over te gaan tot de uitvoering van de maatregelen beslist in verband met mobiliteit en vervoer, die nog niet geïmplementeerd zijn.

Op het vlak van het beleid inzake het verbruik van de overheidsadministraties, zullen de maatregelen die in het hoofdgebouw van het ministerie zijn genomen, uitgebreid worden tot de andere gebouwen die door het ministerie gebruikt worden.

Rapport van de heer J. DE BEENHOUWER, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Binnenlandse Zaken

---

Acties voorzien in het Plan

Verwijzend naar de betreffende paragrafen van het Plan dienen volgende elementen vermeld te worden:

755) De thema's van de mensenhandel, de vluchtelingen en de strijd tegen het racisme volgen door een systeem van indicatoren, binnen een werkgroep die bestaat uit deskundigen van de betrokken diensten.

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken is niet van plan een werkgroep betreffende die thema's op te richten. Er bestaat een "Task Force" bij de diensten van de Eerste Minister, en een werkgroep bij het Ministerie van Justitie (bij de Dienst voor het Strafrechtelijk Beleid).

758 d) Een informatiecampagne over mensenhandel voeren.

Voor het jaar 2000, werd er een reeks campagnes gevoerd in meerdere landen via de Ambassades en ook door bemiddeling van de verbindingsofficieren. De Minister van Binnenlandse Zaken heeft tijdens zijn bezoeken de aandacht van zijn buitenlandse ambtgenoten in Midden- en Oost-Europa gevestigd op de problematiek van de mensenhandel. Voor de jaren 2001 en 2002 zal het departement zijn acties voortzetten.

758 e) De middelen van de parketten en de politiediensten versterken, om de repressie van de illegale immigratie te verbeteren.

Er dient in de eerste plaats opgemerkt te worden dat uitsluitend de Politiediensten afhankelijk van het Ministerie van Binnenlandse Zaken vermits de Parketten afhankelijk van het Ministerie van Justitie.

In de loop van het jaar 2000 werden de middelen inzake personeel en materieel versterkt in de politiediensten die zich bezighouden met de mensenhandel.

758 f) De operaties inzake controle op de verkeerswegen die door de mensenhandelaars gebruikt worden, verhogen.

De Politiediensten voeren, onder toezicht van het Parket, controleoperaties uit op de verkeerswegen die gebruikt worden door de mensenhandelaars. Aan de grenzen worden er controles uitgevoerd.

Voor het ogenblik is er geen enkele specifieke operatie geprogrammeerd, maar de controleoperaties op het Belgische grondgebied en met name in de zones nabij de grenzen, worden verscherpt. (Cf. de krachtlijnen van het 1ste Nationaal Veiligheidsplan 2001). Hetzelfde beleid blijft van toepassing voor 2001 en 2002.

758 g) Samenwerkingsakkoorden sluiten met de Transitstaten en de Staten van herkomst van de illegale immigranten met naleving van principe van de niet-terugwijzing.

Er bestaan politiesamenwerkingsakkoorden met bijna alle landen van Midden- en Oost-Europa. De laatste onderhandelingen met de overblijvende landen, zullen beëindigd worden in 2001. Op Europees niveau bestaan er wederzijdse akkoorden of zijn zij het voorwerp van onderhandelingen.

759 i) Een specifiek statuut opstellen voor de vluchtelingen die omwille van een oorlogssituatie hun land verlaten hebben.

De besprekingen op het niveau van de Europese Unie worden dit jaar beëindigd.

759 ii) De illegalen regulariseren (in het kader van een welbepaalde procedure en voor zover bepaalde criteria nageleefd worden).

De procedure loopt thans en zal dit jaar beëindigd worden (01/07/2001). Het ontwerp van wet wordt thans opgesteld.

760) Maatregelen nemen opdat meer personen het erkende beschermde statuut kunnen genieten in geval van niet-naleving van artikel 3 van de Europese Verklaring van de Rechten van de Mens, waarbij bijzondere aandacht besteed wordt aan de schendingen van de specifieke rechten die verband houden met de seksuele praktijken (zie ook 762).

Er werden maatregelen getroffen die doeltreffend zijn. Voor het ogenblik vindt men het niet noodzakelijk nog andere maatregelen te treffen.

762) Bijzondere aandacht besteden aan de vrouwen die het slachtoffer zijn van seksueel geweld (zie ook 760)

Cf. **760**.

Rapport van mevrouw D. DE BRUCQ, lid, vertegenwoordigster van de Minister van Sociale Zaken en Pensioenen

---

1. Tweede ICDO-leden-rapport

1.1. INLEIDING

De ICDO-leden zijn ertoe gehouden ieder jaar een verslag op te maken over het beleid van duurzame ontwikkeling bij de federale openbare besturen en instellingen die ze vertegenwoordigen. Het eerste verslag, dat betrekking heeft op de jaren 1997-1999, werd voorgesteld in maart 1999. Dit is het tweede verslag, want de jaren 1999 en 2000 zijn bijzonder belangrijke jaren geweest, waarop de voorbereidende werkzaamheden voor de uitwerking van het eerste federaal plan van duurzame ontwikkeling 2000-2004 zwaar hebben gedrukt.¹

1.2. SOCIALE COMPONENTEN VAN EEN DUURZAME ONTWIKKELING

Duurzame ontwikkeling blijft niet beperkt tot het milieu, maar betreft eveneens de ontwikkeling. Hierbij wordt het economisch beleid beoogd met onder meer de ethische regels voor de economische activiteit en het sociaal beleid, waaronder de regels van sociale gelijkheid, het solidariteitsbeginsel, de strijd tegen armoede en uitsluiting, niet enkel tussen de rijke en arme landen, maar ook in ons land. Het komt er dus op neer dat men mensen die in een precaire situatie verkeren enigszins afhelpt van hun gevoel van onbehagen en dat de ontwikkelingen op het vlak van solidariteit worden geconsolideerd. Het kader van de acties op het vlak van sociale bescherming wordt voornamelijk bepaald door de nationale context, ook al sluiten ze aan op een ruimer internationaal en/of Europees programma in het raam van het Belgisch voorzitterschap.

Dit tweede rapport betreft de sociale component van de duurzame ontwikkeling bij acties die tot de bevoegdheid van het departement behoren. Deze acties zijn preventief daar waar deze de consolidatie beogen van het beleid inzake sociale zekerheid, waarmee een enorme bescherming tegen armoede wordt geboden. Het gaat om acties in de strijd tegen armoede en sociale uitsluiting daar waar deze tot doel hebben weinig duurzame, onrechtvaardige praktijken binnen de samenleving een halt toe te roepen, en deze erop gericht zijn bijstand te bieden aan bepaalde minstbedeelden, om aldus te vermijden dat ze worden uitgesloten.

De armoedebestrijding neemt de vorm aan van verschillende bevoegdheidsaspecten van diverse federale departementen, gewesten en gemeenschappen. De verdeling van bevoegdheden over de federale staat, de gewesten en de gemeenschappen zou de uitwerking van de maatregelen die vervat zijn in het eerste federaal plan 2000-2004 kunnen doorkruisen. De uitwerking ervan zal een nauwe

---

1. eveneens door de deelname aan de voorstelling van het voorontwerp van het plan, intern: aan de Beheerraad, op 28.2.2000 en extern: aan de studiedag van het Brussels Forum over armoedebestrijding

---

samenwerking vereisen tussen de bevoegde federale besturen, alsook met de gewesten en gemeenschappen.

De acties waarvoor de diensten van het departement en de openbare instellingen die eraan verbonden zijn of die onder de bevoegdheid ervan vallen, in overleg met andere, verantwoordelijk zijn, hebben betrekking op:

- de consolidatie van de sociale zekerheid;
- het gehandicaptenbeleid;
- de armoedebestrijding;
- de ontwikkeling van de sociale economie;
- de opvang van bepaalde vluchtelingen.

2. Uitvoering van het Plan

2.1. DE CONSOLIDATIE VAN DE SOCIALE ZEKERHEID ¹

2.1.1. De pensioensector

- **welvaartsaanpassing**

Bij de werknemerspensioenen die negen jaar geleden zijn ingegaan, zal een welvaartsaanpassing (aan de levensstandaard van de actieven) worden doorgevoerd. Op 1 januari 2002 zullen de pensioenen die vóór 1993 zijn ingegaan met 1% worden verhoogd.

De personen die in 1993, 1994 of 1995 zijn gepensioneerd, zullen eveneens een verhoging van 2% genieten, dit respectievelijk in 2003, 2004 en 2005.

De welvaartsaanpassing van de werknemerspensioenen werd, respectievelijk voor 2002, 2003, 2004 en 2005, op 1.650 miljoen BEF geraamd, op 4.250 miljoen, 4.590 miljoen en op 4.930 miljoen.

- **ontwikkeling van de collectieve systemen van kapitalisatie en oprichting van het Zilverfonds**

Anderzijds, en teneinde het hoofd te kunnen bieden aan de toenemende uitgaven verbonden aan de vergrijzing, opteert de regering, met instandhouding van de prioriteit van het wettelijk pensioen, voor een ontwikkeling van sectoraal geregelde pensioenplannen (d.w.z. binnen een wettelijk kader van de 2de pijler), en verzoekt zij om de oprichting “van een Zilverfonds bestemd voor pensioenen”. Dit komt neer op de intentie om bij te dragen tot de democratisering van de 2^{de}

---

1. Meer dan 70% van de onderdanen van de EU leven in gezinnen die het genot hebben van sociale transfers (89% in België – 90% in Ierland – 50% in Griekenland). Houdt men echter geen rekening met de pensioenen (want over het algemeen benadert de levensstandaard van de rechthebbenden op een pensioen deze van de bevolking in het algemeen), dan bedragen de percentages van de rechthebbenden op sociale transfers 52% in de EU, 69% in België, 18% in Ierland en 75% in Denemarken. De sociale transfers, behalve dan de pensioenen, zijn in sterke mate gericht op personen met een geringe levensstandaard. De sociale transfers, behalve de pensioenen, doen het percentage van armen overall dalen, doch met een zeer verschillende intensiteit. Denemarken 30% armen vóór transfer, 11% erna – België 28%, 17% erna
Eurostat – Statistieken in het kort – thema 3 – 9/2000

pijler¹ op basis van solidariteit en om het “Zilverfonds” op te richten op basis van een begrotingsfonds.

- **defiscalisering van bepaalde uitkeringen bij arbeidsongeval of beroepsziekte, waaronder de uitkeringen voor gepensioneerden**

De maatregel die werd genomen ingevolge een arrest van het Arbitragehof heeft betrekking op het departement van Financiën, doch het Fonds voor beroepsziekten, het Fonds voor arbeidsongevallen en de primaire instellingen voor Arbeidsongevallen (over het algemeen verzekeringsmaatschappijen) zullen geen bedrijfsvoorheffing meer afhouden op de uitkeringen die de slachtoffers van ongevallen en beroepsziekten toekomen.

2.1.2. De sector invaliditeit

Op 1 juli 2001 zullen de minimumbedragen per dag van de invaliditeitsuitkeringen worden verhoogd. Deze zullen worden vastgesteld als volgt:

	Met gezinslast	Zonder gezinslast	
		Alleenstaande	Samenwonende
Regelmatige werknemers	tussen 1.391 en 1.433	tussen 1.113 en 1.153	tussen 996 en 1.033
Onregelmatige werknemers	tussen 1.116 en 1.168	tussen 837 en 876	tussen 837 en 876

2.1.3. Geneeskundige verzorging

Er zullen bijkomende maatregelen worden uitgewerkt om zodoende een antwoord te geven op specifieke problemen op het vlak van geneeskundige verzorging in de grote steden in het kader van de armoedebestrijding (besmettelijke ziekten zoals T.B.C.).

Er zijn aanpassingen doorgevoerd in de reglementering gericht op het creëren van financiële stimulansen door **het gebruik van locopreparaten** door de patiënten. Er werd een sensibiliseringscampagne op touw gezet (zie Volksgezondheid).

In het kader van de actie **Fatsoenlijke arbeid en inkomens** wordt de algemene directie van de sociale zekerheid op dit ogenblik een studie uitgevoerd over een betere bescherming van het moederschap in het kader van de ziekteverzekering. Hierbij wordt met name rekening gehouden met de combinatie moederschap-werk.

Er zijn in overleg met de gemeenschappen een aantal juridische studies en analyses aan de gang betreffende **de maximumfactuur geneeskundige verzorging en de onafhankelijkheidsverzekering**. Bij meer dan 11 % van de ouderen van boven de 65 wordt een verminderde onafhankelijkheid vastgesteld. Dit houdt een nieuw sociaal risico in waarvoor een oplossing moet worden gevonden, doch

1. Er is een discussie aan de gang omtrent de keuze tussen het systeem van verdeling (dat de verplichting inhoudt om binnen 20 jaar minder te consumeren) en het systeem van kapitalisering (dat de verplichting inhoudt om meer te sparen, en dus om momenteel minder te consumeren). Kapitalisering maakt het voor de Staat mogelijk zich ook met de kleinsten bezig te houden. Dit is echter geen wondermiddel, want het systeem ondergaat evenzeer als het verdeelsysteem de invloed van de demografische schok.
Revue internationale du travail - O.I.T. Vol; 139 - Nr. 2 - Genève 200

---

deze oplossing vereist een globale aanpak binnen de verzekering zorgen (vraag – aanbod – solidaire dekking van de kosten), dus in overleg met de gemeenschappen.

Er werd een aanpassing van de reglementering geneeskundige verzorging doorgevoerd inzake het statuut van gezinshoofd bij plaatsing van een kind.

Er werd door Volksgezondheid (zie aldaar), en in samenwerking met sociale zaken, een sensibiliseringscampagne op touw gezet voor een adequater gebruik van antibiotica.

Het globaal medisch dossier vertegenwoordigt een concrete actie waarmee de spreiding van de geneeskundige verzorging kan worden ondersteund, om aldus de nadruk te leggen op de eerstelijnszorg.

2.1.4. Gezinsbijslag

In een wet van 22 februari 1998 wordt een uitkering toegekend aan de ouders die de gewaarborgde kinderbijslag hebben verloren ingevolge plaatsing van het kind.

In geval van plaatsing in een gastgezin, dat de volledige gezinsbijslag ontvangt, wordt een uitkering overwogen voor het oorspronkelijk gezin van het geplaatste kind. Bovendien werden de administratieve documenten vereenvoudigd.

2.1.5. Beroepsziekten

De regering heeft zich ertoe verbonden **de lijst uit te breiden met ziekten erkend als beroepsziekten** en die aanleiding geven tot een specifieke schadevergoeding. Binnen deze sector heeft de zieke werknemer recht op een bijzondere schadevergoeding (een betere bescherming dan bij de ziekteverzekering, doch een lagere vergoeding dan hetgeen bij het gemeen recht zou verschuldigd zijn). De werknemer die zich in een toestand van afhankelijkheid bevindt, kan immers de hinder (schadelijke producten, ...) van de werkomgeving niet weigeren die hij ondervindt bij de uitvoering van zijn arbeidsovereenkomst voor productie van de consumptiegoederen voor de gemeenschap. Aangezien de ondernemer winst haalt uit de economische activiteit van zijn onderneming, dient enkel deze laatste de verplichting op zich te nemen van een specifieke verzekering voor de ziekten die zijn erkend als beroepsziekten en die zijn genoteerd op een lijst van ziekten die kunnen worden vergoed.

Het Fonds voor beroepsziekten (en dus de sociale partners die de sociale zekerheid beheren) werd belast met een onderzoek naar de mate waarin de lijst met erkende beroepsziekten kan worden geactualiseerd, daarbij met name rekening houdend met de wetenschappelijke publicaties, verklaringen van arbeidsgeneesheren, verzoeken van slachtoffers die buiten de lijst zijn ingediend, evoluties in naburige landen, en voornamelijk, de overeenkomst met de Europese lijst met beroepsziekten.

De Europese lijst wordt momenteel zelf onderworpen aan een onderzoek voor herziening binnen een groep van deskundigen die in de Commissie de lidstaten vertegenwoordigen.

Het Fonds voor beroepsziekten heeft de nodige werkzaamheden voor deze herziening binnen de technische raad en het Beheerscomité aangevat. Deze worden actief voortgezet.

2.1.6. Arbeidsongevallen

Over de aanpassing van de Werkongevallenverzekering aan de Europese richtlijnen betreffende de directe verzekering die geen levensverzekering is (afgekort de 3de richtlijn niet-leven) zal moeten worden gewaakt door het Fonds voor Arbeidsongevallen, actueel controle-orgaan, zodat deze niet kan leiden tot corrupte praktijken. Deze aanpassing zal geschieden om aldus gevolg te geven aan een arrest van het Hof van justitie van de Europese Gemeenschappen van 18 mei 2000 waarin wordt beslist dat de primaire instellingen (19 privé-verzekeringsmaatschappijen en gemeenschappelijke kassen) een economische activiteit uitoefenen en dus aanwezig zijn binnen de grote Europese markt van de vrije concurrentie, dit niettegenstaande het feit dat ze instaan voor een regeling van sociale zekerheid (per definitie buiten de handel, want gebaseerd op solidariteit). Deze kwestie vloeit in België voort uit de hybridische oplossing waarbij, aan het begin van de vorige eeuw, op een ogenblik waarop de sociale zekerheid nog niet bestond, de realisatie van een sociale doelstelling is toevertrouwd aan commerciële ondernemingen die een winstgevend doel nastreven. Bovendien heeft België, in tegenstelling tot Frankrijk, nagelaten de sector van het beroepsrisico te integreren in het nationaal stelsel van sociale zekerheid dat in 1944 is ingevoerd.

In de 3de richtlijn niet-leven worden de voorwaarden van vrije concurrentie voor de verzekeringsondernemingen omschreven. Dit laatste vertegenwoordigt een beleidsinstrument van de grote Europese markt.

België zal er bijgevolg moeten op toezien dat de liberalisering die wordt uitgebreid tot de Europese Unie niet in het nadeel uitvalt van de slachtoffers van een ongeval die onderworpen zijn aan de sociale zekerheid. Men zal er dus moeten over waken dat de werknemers in België die op het werk gewond zijn geraakt, niet te lijden hebben onder deze situatie.

2.1.7. Administratieve vereenvoudiging

In het kader van de administratieve vereenvoudiging en de modernisering van de sociale administratie zijn er werkzaamheden aan de gang, onder de supervisie van de Kruispuntbank van de sociale zekerheid (KBSZ), die regelmatig worden voorgesteld in de Nationale Arbeidsraad (NAR) en worden onderzocht in de diverse beheerscomités van de Instellingen van openbaar nut (I.O.N.) van de sociale zekerheid. Deze werkzaamheden staan in verband met de multifunctionele aangifte.

Met de invoering van de multifunctionele aangifte wordt het project gerealiseerd van vereenvoudiging van de administratieve formaliteiten waartoe de werkgevers verplicht zijn ten overstaan van de instellingen van sociale zekerheid. Zodra de gegevens door de werkgever zullen verklaard zijn, zal de informatie via de Kruispuntbank van de sociale zekerheid (KBSZ) beschikbaar worden voor alle instellingen van sociale zekerheid, en zullen de sociale rechten van de sociale gerechtigden dus beter gewaarborgd zijn.

2.2. GEHANDICAPTENBELEID¹

De controle van de inkomsten bij het onderzoek naar het recht op **de integratie-uitkering** voor gehandicapte personen zal voor de zwaarste categorieën (3 en 4) worden verfijnd. Vanaf 1 juli 2001 zal er minder rekening worden gehouden met de inkomsten van de echtgenoot of de persoon met wie de gehandicapte een gezin heeft gevormd. De belastingaftrek van de inkomsten wordt verhoogd tot 700.000 BEF per jaar. Het in rekening brengen van de inkomsten van de echtgenoot of de persoon die ermee gelijkgesteld wordt, maakt deel uit van de uitkeringsregeling ter vervanging van inkomsten. Dit lijkt niet logisch voor de integratie-uitkering die gericht is op het dekken van de bijkomende kosten die worden veroorzaakt door de handicap.

Welnu, deze kosten blijven bestaan, ongeacht de inkomsten en de gezinstoestand. De maatregel die erop gericht is het huwelijk of het samenwonen niet meer af te straffen, wordt in eerste instantie, wegens budgettaire redenen, beperkt tot de zwaar gehandicapte personen. Later zou een gelijkaardige maatregel moeten worden bestudeerd voor de andere, minder zwaar gehandicapten (categorieën 1 en 2).

De uitkering ter vervanging van het inkomen voor gehandicapte personen zal op 1 juli 2001 met 2% worden verhoogd, en nogmaals met 2% op 1 januari 2002 (welvaartsaanpassing).

De studies, analyses en evaluaties zullen worden uitgevoerd met betrekking tot het gehandicaptenbeleid.

De vereenvoudiging van de documenten en de vertaling naar het Duits zal worden voortgezet.

2.3. ARMOEDEBESTRIJDING

De belangrijkste verhouding ontwikkeling, milieu en armoede inzake duurzame ontwikkeling² wordt gemeten aan de hand van de manier waarop de problemen van sociale uitsluiting en armoede effectief ter harte worden genomen. In het verleden werd het beleid inzake armoedebestrijding vaak als losstaand beschouwd van de grote politiek. Sedert de publicatie, zes jaar geleden, van het algemeen rapport over armoede, werd door de federale en de deelregeringen meer aandacht besteed aan de problemen van armoede en ongelijkheid.³

-
1. Het uitkeringsstelsel voor gehandicapten is een bijstandsregeling voor personen met een handicap. Het is een bijstandsregeling, want aan de uitkering is met name een voorwaarde van inkomsten verbonden. Het aantal uitkeringsgerechtigden neemt gestadig toe. Vanaf 1990 tot vandaag is dit nog minstens verdubbeld. In 1999 bedroeg dit aantal 204.135 (tegenover 89.198 in 1990), aan wie de federale Staat uitkeringen heeft toegekend voor een bedrag van 38,392 miljard (jaarverslag 1999).
  2. (7) In 1996 leefde 7% van de bevolking van de Europese Unie, hetzij 25 miljoen mensen, voortdurend in een toestand van armoede (3% in Denemarken en Nederland, 12% in Portugal) - Eurostat Statistieken in het kort - thema 3 - 13/2000.
  3. (8) Eén Belgisch kind op 20 leeft in armoede (in een gezin waarvan het beschikbaar inkomen 50% lager is dan het gemiddeld inkomen van de bevolking) (5,1% tegenover 2,4% in Zweden, 23,2% in Rusland en 20,3 in de Verenigde Staten).
Het risico van armoede is groter bij een kind in een eenoudergezin waarvan het gezinshoofd werkloos is (22,8%) dan bij een kind in een gezin met twee ouders die niet werken (16,1%). Het risico is hoger voor de kinderen, 21% tegenover 16% voor volwassenen in de landen van de Europese Unie. - 1996 - Eurostat - Statistieken in het kort - thema 3 - 12/2000

Ingevolge de verkiezingen van 1999 heeft de nieuwe federale regering in haar akkoord opnieuw de intentie kenbaar gemaakt om, in het kader van een actieve welvaartsstaat, de armoede te bestrijden.

Sinds 1999 is de federale minister van Maatschappelijke integratie eveneens de minister van Sociale economie. Aan de bevoegdheid van de interministeriële bijeenkomst over maatschappelijke integratie werd dus sociale economie toegevoegd. Deze bijeenkomst heeft tweemaal plaatsgevonden, op 26 april 2000 en op 28 juni 2000. Hierbij werd de nadruk gelegd op de te zware schuldenlast en de sociale economie.

Het jaar 2000 werd gekenmerkt door de goedkeuring van het “**lenteprogramma**” (1,8 miljard BEF) dat erop gericht is zoveel mogelijk gerechtigden op het bestaansminimum en sociale bijstand uit de bijstandssfeer te halen, en door het samenwerkingsakkoord inzake sociale economie.

De integratie van de bestaansminimumtrekkers op de arbeidsmarkt is prioritair. Het ambitieus lenteprogramma van de minister van maatschappelijke integratie beoogt met name, via maatregelen op het vlak van inschakeling in het arbeidsproces, een vermindering met een derde in vijf jaar van het aantal personen die afhankelijk van het bestaansminimum.

Doch, de armoedebestrijding is gericht op een verbetering van de situatie van de meest behoeftige bevolkingsgroepen, niet enkel wat betreft het recht op arbeid, maar ook inzake inkomsten, geneeskundige verzorging, sociale bijstand, rechtsbijstand, huisvesting, het recht op een gezinsleven, het recht op onderwijs, cultuur, vorming.

Een samenwerkingsakkoord tussen de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten heeft geleid tot de oprichting, in januari 1999, van de dienst bestrijding van armoede, onzekerheid en sociale uitsluiting. Deze dienst, die aanvankelijk ingericht was bij het Centrum voor gelijke kansen en racismebestrijding (bij de diensten van de eerste minister) zal weldra onder de bevoegdheid vallen van de minister van maatschappelijke integratie.

De deelname van de meest behoeftigen via de instellingen die hen vertegenwoordigen, wordt gewaarborgd via permanent overleg binnen de dienst armoedebestrijding.

Het beleid inzake armoedebestrijding kadert eveneens in een supranationaal perspectief, en is terug te vinden op het niveau van de Europese Unie, de Verenigde Naties of de Raad van Europa.

België wil een actieve rol spelen bij het zoeken naar, en het weerhouden van indicatoren die mogelijk zouden maken dat men een beter inzicht krijgt in de evolutie van de armoede en de gevolgen kan evalueren van het gevoerde beleid. België wil tijdens het voorzitterschap van de Europese Unie vooruitgang boeken in de strijd tegen armoede.

België heeft zich ertoe verbonden om, in toepassing van de beslissingen van de Europese top van Lissabon, zoals alle andere Lidstaten van de Europese Unie, op 1 juni 2001, een **Nationaal Actieplan tegen Armoede 2000.2003**¹ in te dienen. Het hoofdbestanddeel van het federaal luik van dit plan werd goedgekeurd door de

---

1. Nationaal actieprogramma in de strijd tegen armoede – Federaal luik – Federaal ministerie van Sociale zaken – Versie 17.10.2000

Regering om in te gaan vanaf oktober 2000. De definitieve versie zal weldra aan de Europese Commissie worden overhandigd. De strijd tegen de armoede moet een transversale preoccupatie zijn waarbij het uitgewerkt beleid volledig aan bod komt. Prioritaire acties moeten gericht zijn op specifieke doelgroepen (eenoudergezinnen, immigranten, plaatsing van jongeren).

De doelstelling is uiteraard het wegwerken van de armoede. Doch, indien men er in slaagt de armoede in tien jaar te halveren, betekent dit dat 150.000 gezinnen in België uit deze situatie zullen ontsnappen.

Ons systeem van sociale zekerheid behoort tot de meest efficiënte systemen in de landen van de O.E.S.O. en maakt het mogelijk dat één gezin op drie ontsnapt aan de armoede. Het verschil tussen de inkomsten uit arbeid en de vervangingsinkomens wordt evenwel groter in België. Sinds 1992 volgen de sociale uitkeringen de groei niet meer, hetgeen leidt tot een geringere doeltreffendheid van de vervangingsinkomens en een verbreding van de kloof tussen de gezinnen die beschikken over inkomens afkomstig uit arbeid en diegenen die met een vervangingsinkomen moeten leven.¹

Ondanks de sociale zekerheid blijven talrijke (meer) groepen onder de drempel van de relatieve armoede², ook al is het Belgisch percentage één van de laagste op wereldschaal (7,7% van de gezinnen in 1997).

De personen die het grootste risico lopen om zich in een situatie van armoede te bevinden, zijn de personen jonger dan 25 jaar, de Europese onderdanen, de werklozen of weinig geschoolden en de gezinnen die geen activa hebben, en in mindere mate, de gezinnen met bejaarden en waarvan het gezinshoofd weinig geschoold is, de gezinnen met één inkomen, de alleenstaanden en de huurders. Vrouwen zijn bijzonder kwetsbaar, daar men bij hen een combinatie aantreft van de factoren van armoede en specifieke ongelijkheden (deeltijdse arbeid – laag loon ...).

De regering heeft ertoe besloten om in 2000 en 2001, via maatregelen van sociale correctie, de kloof te verkleinen tussen sociale uitkeringen en inkomsten uit arbeid.³ (zie gehandicapten, gepensioneerden, arbeidsongeschikten)

2.3.1. Verhoging van het bestaansminimum. In de gemeenten hebben de o.c.m.w. als opdracht aan iedere persoon de nodige bijstand te verlenen die nodig is voor het leiden van een leven dat in overeenstemming is met de menselijke waardigheid (materiële, sociale, psychologische of medische bijstand).

Het bestaansminimum zal op 1 januari 2002 met 4% worden verhoogd (welvaartsaanpassing).

2.3.2. De financiële sociale bijstand die wordt verstrekt aan de gerechtigden op het bestaansminimum (de bestaansminimumtrekkers) zal na de hervorming van deze sociale bijstand in 2001, de evolutie in het bestaansminimum volgen.

-
1. Voorontwerp van het verslag van de voortgang der werkzaamheden bij de uitwerking van het algemeen verslag over de armoede - Federaal ministerie van Sociale zaken – maart 2001
  2. Norm EU = 50% van het gemiddeld standaardinkomen - C.SB Antwerpen
  3. Sociale correcties – Ministerraad – vergaderingen van 17.10.2000

2.3.3. Het lenteprogramma, dat op 1 oktober 2000 van kracht is geworden, heeft geleid tot een wijziging van de maandelijks federale toelage aan de **O.C.M.W.** ten laste van de maatschappelijke integratie voor iedere rechthebbende die deze aanwerven in toepassing van artikel 60§7 van de wet betreffende de organisatie van de O.C.M.W. Deze is aangepast aan het hoogste bedrag van het bestaansminimum, zelfs voor werknemers die op het ogenblik van hun verbintenis een bestaansminimum genieten aan een lager tarief (alleenstaanden of samenwonenden) (1,8 miljard).

2.3.4. Dit programma voorziet eveneens in een verhoogde bijstand voor de **grote steden** via de voorwaardelijke toekenning van een jaarlijkse toelage ten laste van de maatschappelijke integratie van 87.045 BEF, voor iedere gerechtigde die is gerekruteerd in toepassing van voornoemd artikel 60§7. (gemeenten die op grond van het aantal inwoners en/of de concentratie van bestaansminimumtrekkers zijn opgenomen in een jaarlijkse lijst van de grote steden)

2.3.5. Alimentatievorderingen. Er zullen passende maatregelen worden genomen voor de betaling van de alimentatievorderingen die bij de eenoudergezinnen een belangrijk deel van het inkomen uitmaken.

2.4. ONTWIKKELING VAN DE SOCIALE ECONOMIE

Vanuit het standpunt van de economische wetenschap wordt bij de duurzaamheid verzocht om een economisch systeem gericht op “billijkheid” binnen en tussen de generaties.

De belangrijkste verwezenlijking op dit vlak is ontegensprekelijk het feit dat met de sociale economie rekening wordt gehouden. Deze notie heeft betrekking op de ondernemingen voor sociale economie die weinig geschoolde of minder bedeelde personen tewerkstellen in bepaalde sectoren van bedrijvigheid (rendabel maken en recycleren van goederen bijv.). Zodoende leveren deze ondernemingen een tweevoudige bijdrage voor de duurzame ontwikkeling, in die zin dat ze de situatie van de meest behoeftigen van de bevolking verbeteren en tegelijkertijd meewerken aan het beheer van de afval en een vermindering van de verspilling.

2.4.1. Creatie van de cel sociale economie

De cel sociale economie werd binnen het departement geïnstalleerd op 1 maart 2000, door de minister van sociale economie. Deze is samengesteld uit zes personen, waaronder vier onderzoekers van niveau 1, en heeft als opdracht het beleid van de minister te ondersteunen via voorstellen en studies over sociale economie. Deze cel is voornamelijk bevoegd voor een viertal domeinen:

- a) “**het sociaal label, de ethische financiering**”, de “sociaal” verantwoorde-lijke ondernemingen
- b) “**de nabijheidsdiensten**”, de sociale integratie-economie en de coöperatieve verenigingen
- c) “**de openbare aanbestedingen, de sociale clausules**”
- d) “**de fiscaliteit** (B.T.W., onderneming met sociale finaliteit ...) en de **ontwikkeling van een observatorium voor sociale economie**” via een micro-

---

(trimestrieel in kaart brengen van de sociale integratie-economie) en een macro-economische benadering (creatie van een satellietrekening van de sociale economie in het raam van de nationale comptabiliteit met het oog op een betere evaluatie van het bruto binnenlands product, dat in 1994 4% of 200 miljard ondergewaardeerd is).

2.4.2. Ondertekening van een samenwerkingsakkoord tussen de Staat, de Gewesten en de Duitstalige Gemeenschap over de sociale economie, op 4 juli 2000

Het akkoord is hoofdzakelijk gericht op een verdubbeling van de tewerkstelling tijdens de legislatuur, alsmede op een verhoudingsgewijze verdeling van het aantal gerechtigden op het bestaanminimum.

In een koninklijk besluit worden de verdelingsregels vastgesteld voor besteding en controle van de financiële middelen van 250 miljoen voor het jaar 2000 en 500 miljoen voor 2001 over een globaal budget ten laste van de sociale economie, respectievelijk 600 miljoen en 1,2 miljard.

Het gaat hier om een maatregel van **gezamenlijke financiering** – hetgeen betekent dat ieder Gewest, en/of de Duitstalige Gemeenschap aan de actie ten minste hetzelfde bedrag moeten toekennen als het bedrag dat door de federale Staat is uitgekeerd.

Het koninklijk besluit over financiering voorziet bovendien in de indiening van een jaarverslag en een eindafrekening bij het interministerieel Overlegcomité door de betrokken entiteiten.

2.4.3. Installatie van een interdepartementale werkgroep (I.W.G.)

Een werkgroep, samengesteld uit leden van het kabinet van Sociale economie en het kabinet van Economische zaken, alle leden van de cel sociale economie, vertegenwoordigers van het federaal Planbureau, het Nationaal instituut voor de statistiek, vertegenwoordigers van het ministerie van Tewerkstelling en Arbeid en het ministerie van Financiën, werd in mei 2000 aangesteld. Deze heeft zes maal vergaderd en heeft de vier thema's bestudeerd waarvoor de cel bevoegd is. Deze werkgroep moet periodiek een verslag indienen – waarbij het secretariaatswerk door de cel wordt uitgevoerd - bij de minister van Sociale economie en tevens bij de minister van Ambtenarenzaken, daar alle leden van de I.W.G. [in tegenstelling tot de leden van de I.C.D.O.] het genot hebben van een jaarlijkse premie voor hun deelname aan het project.

2.4.4. Interministerieel overlegcomité

Er is een comité dat is samengesteld uit de diverse vertegenwoordigers van de ministers van de federale regering, de regering van het Waalse Gewest, de regering van het Brussels Gewest, de regering van de Duitstalige Gemeenschap en de regering van het Vlaamse Gewest. Dit zijn vertegenwoordigers van de minister van sociale economie Johan Vande Lanotte, de minister van Economie en K.M.O. Serge Kubla, de minister van Werkgelegenheid en Vorming Marie Arena, de Minister van Tewerkstelling, Economie en Energie Eric Tomas, de minister-president van Gehandicapttenbeleid en Werkgelegenheid Karl Heinz Lambertz en de minister van Werkgelegenheid en Toerisme Renaat Landuyt.

Zij hebben de voornaamste taak van het samenwerkingsakkoord op zich geno-

men en hebben gevraagd op de hoogte te worden gehouden van de werkzaamheden van de I.W.G., die federaal is. Derhalve wordt de nodige en onmisbare informatie tussen de beide entiteiten verspreid.

2.5. OPVANG VAN BEPAALDE VLUCHTELINGEN

Binnen het departement is er een coördinatieceel van de opvangcentra voor de vluchtelingen gehuisvest. Deze heeft als opdracht de intenties van de regeringen inzake de vluchtelingen en het asielbeleid te concretiseren.

Het Ministerie van Sociale zaken beheert momenteel 13 open federale opvangcentra voor vluchtelingen met een totale capaciteit van 3.655 plaatsen die zijn gelokaliseerd in Brussel (vroegere kazerne van het Klein Kasteeltje – het grootste centrum, 640 plaatsen), Kapellen, Rixensart, St. Trond, Ekeren, Florennes, Morlanwez, Wommelgem, Charleroi, Virton (75 plaatsen), Sugny (75 plaatsen), Arlon (75 plaatsen) (de drie kleinste) en Westende.

Tevens beheert het twee noodcentra, te Sint-Pieters-Woluwe (120 plaatsen) en te Neder-Over-Heembeek (70 plaatsen).

Er wordt bijzondere aandacht besteed aan de opvang en integratie van buitenlanders. Er zullen verder inspanningen worden geleverd om bij de bevolking in het algemeen een positief imago van de andere bevolkingen en culturen ingang te doen vinden¹.

Tijdens het jaar 2000 moeten acht federale opvangcentra geopen worden: Bovigny (600 plaatsen), Overijse (560 plaatsen) Broechem-Ranst (250 plaatsen) Houthalen-Helchteren (750 plaatsen), Bohan (250 plaatsen), Arendonk (600 plaatsen), Jodoigne (350 plaatsen) en ?? .

---

1. In 1999 hebben 431.000 personen een asielaanvraag ingediend in 22 landen van Europa, tegenover 361.000 in 1998. Respectievelijk 35.800 en 22.000 van deze personen vroegen asiel aan in België. Bij deze laatsten (in 1999) waren er 12.330 Kosovaren, gevolgd door 1.703 Roemenen en 1.472 Armeniërs.

Rapport van de heer P. DROGART, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Ambtenarenzaken en Modernisering van de Openbare Besturen

---

1. Uitvoering van het Plan in 2000

- 1.1. In december 2000 werd bij het Ministerie van Ambtenarenzaken een milieucoördinator door de Secretaris-generaal aangesteld. Deze actie wordt bepaald door §154 van het Plan.

Zijn opdracht bestaat erin in het departement een milieuvriendelijk beheersysteem in te voeren (in toepassing van § 93 tot 101, 155 en 157 van het Plan). Daartoe zal de coördinator een interne werkgroep oprichten, samengesteld uit vertegenwoordigers van alle betrokken diensten. Het werk gebeurt in samenspraak met de coördinatierel die opgericht werd bij het Ministerie van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Leefmilieu.

1.2. OP HET GEBIED VAN VERVOERSKOSTEN

Het Ministerie van Ambtenarenzaken publiceerde op 7 september 2000 in het Belgisch Staatsblad een “**Koninklijk Besluit van 3 september 2000 tot regeling van de tegemoetkoming van de Staat en van sommige openbare instellingen in de vervoerskosten van de federale personeelsleden en tot wijziging van het Koninklijk Besluit van 20 april 1999 houdende toekenning van een vergoeding voor het gebruik van de fiets aan de personeelsleden van sommige federale overheidsdiensten.**”

Dit Koninklijk Besluit werd geëxpliciteerd in omzendbrief nr. 494 van 20 juli 2000, die gepubliceerd werd in het Belgisch Staatsblad van 29 juli 2000.

Dit KB, dat op 1 september 2000 in werking trad, **had tot doel het gebruik van het openbaar vervoer door de personeelsleden van de federale overheidsdiensten te bevorderen.**

Daartoe heeft de Federale Regering de **tegemoetkoming van de Staat verhoogd** in de door de federale ambtenaren gedragen vervoerskosten:

- De tegemoetkoming van de federale overheid in de prijs van treinkaarten en abonnementen voor tram en bus (regionale vervoersmaatschappijen), **evenredig aan de afstand**, werd opgevoerd van een gemiddelde van 54% tot **88%** van de prijs in 2e klasse.
- Bij vast tarief (stadsnet) werd de tegemoetkoming, **ongeacht de afstand**, opgevoerd van 50% tot **80%** van de prijs van dit abonnement.

Ter informatie, en in afwachting van aanvullende cijfers, kan men momenteel het volgende vermelden:

- Wat de trein betreft (NMBS):

een verhoging van + **25,55 %**¹, wat het totaal aantal gevalideerde treinkaarten (2^e klasse) betreft, tijdens het derde kwartaal van 2000 (vergeleken bij het overeenstemmende kwartaal in 1999).

- Wat het Brussels stadsnet betreft (MIVB):

Sedert de nieuwe regeling bepaald door het KB van 3 september 2000 werden op 6 maanden tijd (augustus 2000 – januari 2001) 4744 jaarabonnementen in de boeken opgenomen ten bate van personeelsleden van de federale overheid.

Hoewel het nog wat vroeg is om alle effecten van die actie van het Ministerie van Ambtenarenzaken te meten, blijkt reeds dat zij het gebruik van het openbaar vervoer door federale ambtenaren bevordert heeft.

Die actie sluit dus indirect aan op de doelstellingen van paragrafen 155 in fine en 455 van het Plan.

1.3. ACTIES TEN VOORDELE VAN DUURZAME ONTWIKKELING BIJ HET FEDERAAL AANKOOPBUREAU.

De bestekken, die rekening houden met alle toepasbare Europese normen, worden onder de verantwoordelijkheid van de verschillende projectleiders opgesteld. Het FAB verkoopt namelijk zowel papier als voertuigen, vlaggen, meubilair, en zo meer.

In 2000 werden clausules bijgevoegd die de aannemer vragen zijn verpakkingen terug te nemen en die te recycleren. Elke dienst heeft rekening gehouden met de duurzame ontwikkeling, voor zover dit de vrijheid van concurrentie niet beperkte.

Als het bv. om voertuigen gaat, worden de attesten van goedkeuring gevraagd in verband met de emissienormen; wat het papier betreft, worden systematisch chloorvrije en gerecycleerde artikels aangeboden; zo ook voor bureaubenodigheden, waar men de keuze heeft tussen standaard en "groene" artikels. Maar de uiteindelijke keuze wordt aan de klant overgelaten.

Wat de onderhoudsproducten betreft, wordt vanaf het stadium van de conformiteit van de offerte gevraagd om milieuvriendelijke en biologisch afbreekbare producten te gebruiken om de lokalen te reinigen; de aannemers worden verzocht een lijst bij te voegen met o.a. de herkomst en de samenstelling van de producten.

---

1. Dit cijfer volgt uit de herleiding van de verschillende (maandelijkse, driemaandelijkse, jaarlijkse...) formules tot maand-equivalenten.

Rapport van de heer G. VERBEKE, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Landsverdediging

---

1. Acties voorzien in het Plan

Als federaal Departement is Landsverdediging, voor geen enkele van de acties van het Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling hoofdverantwoordelijke. Nochtans hebben een aantal elementen uit het Plan betrekking op het Departement. We citeren ondermeer:

1.1. OP HET VLAK VAN DE CONSUMPTIE

Tegen 2003 moeten de producten van biologische landbouw 4% van de voedselaankopen van het Departement vertegenwoordigen en moet het marktaandeel van de producten met een keurmerk van eerlijke handel eveneens 4% bedragen (paragrafen 93 en 94 van het Plan). De eetzalen in de militaire keten zullen dagelijks een maaltijd op basis van biologische voedingsproducten moeten aanbieden.

Op het vlak van de energie, moet het verbruik voor de totaliteit van de militaire gebouwen tegen 2004 met 10% worden verminderd in vergelijking met 1999 (paragraaf 98 van het Plan).

Het waterverbruik moet tegen 2004 met 6 m³ per personeelslid worden verminderd in vergelijking met 1999 (paragraaf 99 van het Plan).

De productie van niet-gescheiden afval moet tegen 2003 met 30 kg per personeelslid worden verminderd in vergelijking met 1999. De aankoop van producten met het oog op afvalvoorkoming moet worden bevorderd (paragraaf 101 van het Plan).

1.2. OP HET VLAK VAN HET BELEID

Er moet binnen het Departement een milieuverantwoordelijke worden aangesteld in de loop van 2001. Hij zal moeten bijgestaan worden door één of meerdere milieuraadgevers (paragraaf 154 van het Plan).

Het Departement zal aan haar jaarlijks rapport aan de ICDO een overzichtstabel moeten bijvoegen van het water- en energieverbruik en de productie van afvalstoffen. Deze tabel zal de sensibilisering en de vorming van de ambtenaren dienen (paragraaf 155 van het Plan). Er dient in dit verband te worden opgemerkt dat Landsverdediging zelf haar onroerend patrimonium beheert en bijgevolg geen beroep zal kunnen doen op de energie-audits van de Regie der Gebouwen, zoals voorzien in het paragraaf 154 van het Plan.

De ministeries, de overheidsinstellingen en de autonome overheidsbedrijven maken in 2001 een vervoersplan op en nemen de resultaten over in hun overzichtstabel (paragrafen 155 en 455 van het Plan).

Landsverdediging dient een milieuzorgsysteem te implementeren (paragraaf 157 van het Plan).

1.3. OP HET VLAK VAN DE BESCHERMING VAN HET MARIENE MILIEU EN DE BIODIVERSITEIT

De uitvoeringsbesluiten van de wet op de bescherming van het mariene milieu, moeten in een eerste prioriteit beschermde mariene zones creëren. In sommige categorieën van beschermde mariene zones kunnen, na overleg met de militaire autoriteiten, militaire activiteiten worden verboden (paragraaf 339 van het Plan).

Het beheer van de militaire domeinen zal rekening moeten houden met de bescherming van de biodiversiteit (paragraaf 365 van het Plan).

2. Uitvoering van het Plan in 2000

Onder impuls van de Hogere Raad Milieu (HRM), een orgaan belast met het voorstellen van de elementen van het milieubeleid van de Krijgsmacht aan de Chef van de Generale Staf, werden reeds een aantal acties ondernomen die beantwoorden aan de voorschriften van het Federaal Plan inzake Duurzame Ontwikkeling. Eind 2000 is de situatie de volgende:

2.1. AANKOOPBELEID

In de loop van 2000 werd een speciale werkgroep opgericht met als opdracht het bestuderen van een implementatie van criteria die betrekking hebben op het milieu en de duurzame ontwikkeling in de militaire aankoopprocedures, zonder daarbij evenwel te raken aan de operationele waarde van het betrokken materiaal of product. De voornaamste denkpiste hierin is het in acht nemen van de milieueffecten die een materiaal of product veroorzaakt gedurende zijn levenscyclus als één van de criteria bij de beoordeling van een aankoop. Andere criteria, bijvoorbeeld van sociale aard (eerlijke handel) kunnen in de toekomst eveneens het voorwerp van studie of voorstel uitmaken.

2.2. INFRASTRUCTUURGEBONDEN ENERGIE- EN WATERVERBRUIK

Het onderzoek van het energie- en het waterverbruik in de militaire gebouwen, getoetst aan de doelstellingen van het Plan op dit vlak stoot op een aantal moeilijkheden. De voorschriften van het Plan richten zich naar departementen met een administratief karakter, over het algemeen centraal gelegen en bevolkt door ambtenaren die volgens een vast uurregeling administratief werk verrichten. De situatie van het Departement van Landsverdediging is totaal verschillend:

- De plaatsen van tewerkstelling zijn verdeeld over een groot aantal militaire kwartieren over het hele nationaal territorium.
- Het onroerend patrimonium is zeer gediversifieerd: bureau's, werkplaatsen, hangars, hospitalen, typisch militaire installaties...

- De meerderheid van het personeel van het Departement verricht weinig of geen administratieve werkzaamheden.
- De uurregelingen en periodes van bezetting van de infrastructuur varieert sterk, in functie van de specifieke opdrachten en de operationele noden.

Er valt op te merken dat het onroerend patrimonium van Landsverdediging niet door de Regie der Gebouwen wordt beheerd en dat het Departement bijgevolg geen beroep kan doen op de cel die binnen de Regie zal worden opgericht in toepassing van het paragraaf 154 van het Plan.

Op basis van deze vaststellingen heeft de werkgroep "Energieverbruik", opgericht op initiatief van de Hogere Raad Milieu, voorgesteld om een permanente cel "Energie" te creëren, binnen de dienst belast met het afsluiten van de contracten voor verwarming en energielevering, met als eerste opdrachten:

- het implementeren van een coherent en betrouwbaar systeem voor de inzameling en de behandeling van de gegevens inzake verbruik.
- het vastleggen van een systeem van relevante indicatoren dat rekening houdt met de specificiteit van de militaire installaties en de uitgevoerde activiteiten.

Deze hulpmiddelen moeten toelaten om een overzichtstabel op te maken zoals voorzien in het paragraaf 155 van het Plan, teneinde onze situatie te bepalen inzake de uitvoering van de besparingsdoelstellingen zoals opgelegd door de paragrafen 98 en 99 van het Plan en om de situatie en evolutie in de verschillende militaire kwartieren te kunnen vergelijken. In een eerste fase dient het abnormaal verbruik geïdentificeerd en verholpen te worden.

2.3. VERMINDERING VAN HET VOLUME AAN NIET-GESCHEIDEN AFVAL

Sinds een aantal jaar loopt er binnen de Krijgsmacht een programma voor het aanleggen van afvalstoffenparken voor industrieel afval. Op termijn moet elk groot militair kwartier beschikken over een afvalstoffenpark waar de afvalstoffen worden gescheiden voorafgaand aan de ophaling door een gespecialiseerd bedrijf en de recyclage of nuttige toepassing. Momenteel bestaan er reeds 9 parken en zijn er 6 in aanbouw. De Hogere Raad Milieu heeft een werkgroep belast met het vastleggen van de beste uitbatingsmodaliteiten voor de parken. Er loopt op het ogenblik een pilootproject in het kamp van Marche-en-Famenne.

Er moet ook gewezen worden op het afsluiten van een overeenkomst met de VZW BEBAT voor de inzameling en verwijdering van droge batterijen. Op basis van deze overeenkomst werd in 2000, bijna 13 ton batterijen ingezameld voor het geheel van de militaire domeinen.

Tenslotte werd, in samenwerking met de bedrijven belast met de reiniging van de bureau's, een programma voor de selectieve inzameling van papier ingevoerd. Het bedrijf WATCO-PILONKAART staat in voor de recyclage van het papier, in uitvoering van een contract met het Ministerie van Financiën ten gunste van de federale departementen.

2.4. BEHEER VAN DE DOMEINEN EN BESCHERMING VAN DE BIODIVERSITEIT

In 1999, werden met het Waalse en het Vlaamse Gewest overeenkomsten afgesloten in verband met het natuurbehoud en het bosbeheer op militaire domeinen. Op basis hiervan wordt het beheer van natuurgebieden op militaire domeinen toevertrouwd aan lokale Commissies Natuur- en Bosbeheer die zijn samengesteld uit militaire verantwoordelijken en vertegenwoordigers van de bevoegde regionale administraties.

Op dit moment zijn er contacten met de regionale overheden die moeten toelaten om de best mogelijke toepassingsmodaliteiten te bepalen voor het NATURA 2000 programma binnen bepaalde delen van de militaire domeinen.

De Krijgsmacht beschikt anderzijds over de Commissie voor de Bescherming van het natuurlijk Milieu, van de Monumenten en Landschappen op het militair domein. Deze commissie adviseert de Chef van de Generale Staf over de toekenning van het statuut van beschermde lokatie of monument en hun bijzondere beschermings- of herstelmaatregelen. Momenteel zijn de moerassen van Landbruch in Lagland, een uitzonderlijke natuursite, reeds beschermd.

2.5. MOBILITEIT

In 1999 voerde het Intermachten Territoriaal Commando op verzoek van de Minister van Landsverdediging een studie uit naar de problematiek van het dagelijkse woon-werk-verkeer van het personeel van het Departement in de grote Militaire kwartieren (met name EVERE en LEOPOLDSBURG). Op basis van de resultaten van de studie werd in 2000 een mobiliteitsplan uitgewerkt, dat geleid heeft tot:

1. de oprichting, in EVERE, van een Bureau Ecomobiliteit. Het bureau dient bij het personeel van het Kwartier Koningin Elisabeth, het openbaar vervoer, het gebruik van de fiets en het car-poolen te promoten (creëren en beheren van een databank met vraag en aanbod). Het Bureau Ecomobiliteit bestudeert de uitbreiding van het concept naar alle kwartieren van het land en heeft bovendien tot taak om de beschikbare pool van niet-militaire voertuigen van het commerciële type optimaal te beheren, voor het vervoer van het personeel;
2. contacten en onderhandelingen met de openbare vervoersmaatschappijen (aanpassing van de uurregelingen, het inleggen van speciale lijnen...);
3. verbetering van de infrastructuur (creëren van aangepaste parkeerplaatsen voor tweewielers, toegang voor voetgangers...);

4. studie over het gebruik van voertuigen voor de zendingen in het Brussels Gewest met een project voor het gebruik van de diensten van taxibedrijven in een aantal gevallen;
5. oprichting van een studiegroep omtrent de mogelijkheden van thuiswerk.

2.6. STRUCTUUR VAN HET MILIEUBEHEER EN UITVOERING VAN HET PLAN

De Hogere Raad Milieu (HRM), opgericht in 1999, is het orgaan dat moet toezien op de uitvoering van het Plan en dat de nodige acties coördineert. Na de publicatie van de Algemene Beleidsnota inzake Leefmilieu in 1999, heeft de HRM een Milieuhandvest aangenomen dat in september 2000 werd ondertekend door de Minister van Landsverdediging. In uitvoering van de verbintenissen zal een milieubeheerssysteem worden ingevoerd.

De Chef van de Dienst Arbeids- en Milieubescherming (JSI-KDH) vertegenwoordigt het Departement in de ICDO. Deze dienst is het permanent secretariaat van de HRM en laat op het niveau van de Generale Staf de acties ten gunste van de Duurzame Ontwikkeling uitvoeren.

Zowel de Landmacht, de Luchtmacht, de Marine als de Medische Dienst hebben een milieubureau op het niveau van hun staf, dat is belast met het uitwerken van een intern beleid inzake milieu en duurzame ontwikkeling overeenkomstig het algemene beleid zoals bepaald door de HRM en met de invoering ervan binnen haar eenheden en militaire kwartieren.

Om eveneens in elk kwartier en militaire installatie over personeel te kunnen beschikken dat in staat is om op lokaal vlak de richtlijnen inzake milieu en duurzame ontwikkeling in praktijk te brengen, werkt de Krijgsmacht actief verder aan haar sensibiliserings- en vormingsprogramma van het kader. Zo hebben in 2000 hebben 135 officieren, onderofficieren en burgers een opleiding gevolgd in het Vormingscentrum Leefmilieu in JAMBES.

Rapport van de heer J. CARMELIET, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Landbouw en Middenstand

---

1. Acties voorzien in het Plan

Eén thema nl. “Acties landbouw, mariene milieu, biodiversiteit” behandelt specifiek de maatregelen die gevolgen hebben voor het federale landbouw- en visserijbeleid. Zowel economische, sociale als ecologische aspecten worden behandeld. Dit neemt niet weg dat ook elders in het Plan maatregelen worden voorgesteld die een invloed hebben op het landbouw- en visserijbeleid. Het Plan overkoepelt immers verschillende sectorale beleidslijnen en plannen op het gebied van het economische, het sociale en het ecologische om een dynamiek naar duurzame ontwikkeling op gang te brengen.

Welke maatregelen dienen er in het federale landbouw- en visserijbeleid volgens dit Plan te worden genomen en waarom?

1.1. BELEID VOOR EEN DUURZAME ONTWIKKELING VAN DE LANDBOUW.

1.1.1. Probleemstelling

Sinds vooral de zestiger jaren heeft een sterke intensivering van de landbouw in België plaatsgevonden. Hierdoor is de zorg voor milieu, natuur en landschap door de landbouw op dit moment in de verdrinking gekomen (vb. eutrofiëring van water t.g.v. aanrijking met fosfaten en nitraten). Er zijn nog een aantal gebieden waar of de belasting van het milieu voor de landbouw gering is, of de extensieve vorm van landbouw resulteert in hoge natuurwaarde. Verder draagt de landbouw bij tot het bewaren en het onderhoud van het landschap. Tenslotte mag de belangrijkste taak van de landbouw niet worden vergeten: het voorzien in voldoende voedsel van een goede kwaliteit.

Ook op sociaal-economisch vlak heeft de intensivering van de landbouw gevolgen: een voortdurende vermindering van het aantal arbeidsplaatsen en bedrijven en een belangrijke mobilisatie van kapitaal op de bedrijven wat een stijging van de schuldgraad met zich meebrengt.

1.1.2. Beleid en maatregelen

Om het spanningsveld landbouw-milieu te verkleinen en de sociaal-economische problemen op te lossen, worden in het Plan een aantal maatregelen naar voren geschoven. Deze maatregelen sluiten nauw aan bij de laatste hervormingen van het gemeenschappelijk landbouwbeleid. Hierin gaven de lidstaten de voorkeur aan een Europees landbouwmodel waarbij de landbouw als economische sector multifunctioneel, duurzaam en concurrerend moet zijn. De landbouw moet voldoen aan de wensen en de eisen van de consument op het gebied van de kwaliteit en

---

de veiligheid van de voedselproducten, de bescherming van het milieu en het welzijn van de dieren.

Het Plan onderscheidt twee belangrijke actieterrijnen.

Er moeten enerzijds maatregelen worden genomen om milieuvriendelijke landbouwmethoden zoals de biologische landbouw, geïntegreerde landbouwmethoden, 'low input' landbouwsystemen aan te moedigen. Financiële stimuli in het kader van de plannen voor plattelandsontwikkeling zijn een belangrijke vereiste om de omschakeling te realiseren (zie 2 Het Federaal Plan voor Plattelandsontwikkeling). Daarnaast dient een actief communicatie- en educatief beleid te worden gevoerd om de milieuvriendelijke landbouwmethoden bekend te maken. De landbouwsector moet worden gesensibiliseerd en moet met deze nieuwe technieken kennis kunnen maken. Ondersteuning vanuit onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek is eveneens nodig. Een passend wettelijk kader moet worden gerealiseerd om deze productiemethoden en de producten hiervan afkomstig te beschermen. Keurmerken die verwijzen naar de duurzame aard van de productiewijze (bv. biologisch geteeld), zullen worden bevorderd bij de producenten, de distributeurs en de consumenten.

Anderzijds worden er in het Plan ook maatregelen voorgesteld ten aanzien van de traditionele landbouwmethoden. Er wordt in eerste instantie verwezen naar drie mogelijkheden die de horizontale verordening biedt in het kader van milieubescherming: steun als tegenprestatie voor verbintenissen in het kader van milieumaatregelen in de landbouw, dwingende algemene milieu-eisen, specifieke milieu-eisen om voor rechtstreekse steun in aanmerking te komen.

In tweede instantie belicht het Plan de mogelijkheid tot differentiatie: het verlagen van de rechtstreekse steun aan de producenten (met maximaal 20%) in functie van een aantal criteria. De criteria hiervoor geboden in de horizontale verordening zijn, enkel of in combinatie: de tewerkstelling in de bedrijven, de leefbaarheid van de bedrijven en het totale bedrag rechtstreekse steun betaald aan een bedrijf in een bepaald jaar.

Het Plan stelt dat er ook een aantal meer algemene maatregelen zich opdringen:

- een uitbreiding van de wetgeving op de productnormen tot de landbouwproducten (inclusief de producten voor landbouwgebruik).
- een studie of er kan gebruik gemaakt worden van fiscale instrumenten om de doelstellingen van een extensivering in de landbouw te realiseren.
- een verbod op de productie en invoer van vaste meststoffen op basis van ureum
- experimentele projecten om op biologische basis in de landbouw weer de sluiting van de kringlopen in te voeren en verlaging van de chemische inputs te bewerkstelligen
- het opstellen van een reductieplan voor het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Dit plan zal gebruik maken van reglementaire en economische instrumenten, zal streven naar de afwezigheid van residuen van bestrijdingsmiddelen in en op consumptiegoederen en zal voornamelijk aandacht besteden aan de prioritaire stoffen in de zin van de internationale verbintenissen. Ook de risico's die ontstaan door het gebruik van bestrij-

dingsmiddelen moeten worden beheerst. Dit kan o.a. door een verbod op termijn van bestrijdingsmiddelen die gevaarlijk zijn of waarvan de mate waarin ze gevaarlijk zijn, nog niet is gekend.

- het verder zetten van de strijd tegen de hormonen en een gecoördineerd beleid tegen de overmaat aan antibiotica in de landbouw.

Deze twee laatste acties kaderen in de meer algemene doelstelling van het verzekeren van de kwaliteit van de landbouwproducten. Deze kwaliteitscontrole dient te worden verzekerd via het 'Federaal Agentschap voor de Voedselveiligheid'. De verdere uitbouw van geïntegreerde autocontrolesystemen is in deze optiek zeer belangrijk, evenals de uitbouw van een traceringssysteem.

Om te kunnen beoordelen of de genomen maatregelen doeltreffend zijn, moeten er landbouwmilieu-indicatoren worden opgesteld. Deze moeten zoveel mogelijk gebruik maken van reeds bestaande gegevens. Bovendien moeten zij rekening houden met de regionale verschillen en de multifunctionaliteit van de landbouw.

Ook moeten er referentieniveau's worden gedefinieerd. Op basis hiervan kan worden bepaald wanneer de landbouw een dienst verleend aan de maatschappij en wanneer het principe 'de vervuiler betaalt' moet worden toegepast. Deze referentieniveau's zullen gebruikt worden om de ecoconditionaliteit toe te passen.

Volgens het Plan moeten op langere termijn binnen het Europese beleid en op internationaal niveau nieuwe accenten worden gelegd: de plafonnering van de directe steun per bedrijf, kwaliteitsnormen bij het uitbetalen van de directe steun in rekening brengen, nadruk op de werkgelegenheid, omvorming van de vee-teleproductie (meer grondgebonden via een wijziging van het graanbeleid, dierenwelzijn, antibiotica,...), integratie van alle kosten in de prijs van de landbouwproducten, herziening steun aan bepaalde sectoren.

Om dit alles te kunnen realiseren, is overleg met de gewesten noodzakelijk alsook een raadpleging van alle grote maatschappelijke groepen betrokken bij de landbouwsector.

1.2. BELEID TER BESCHERMING EN BEHEER VAN HET MARIENE MILIEU

1.2.1. Probleemstelling

De belangrijkste milieuproblemen waarmee het mariene milieu in het algemeen en de Noordzee in het bijzonder geconfronteerd worden, zijn de toevoer van gevaarlijke stoffen, de toenemende druk op de kustgebieden (o.a. door eutrofiëring), de overbevissing, de bedreiging van zoogdieren en zeevogels en het verlies aan biodiversiteit. Deze problematiek is actueler geworden sinds België zijn rechtsgebied in de Noordzee uitgebreid heeft. Hierdoor is België verantwoordelijk voor de bescherming en het beheer van een groter marien gebied.

Het mariene milieu is de uiteindelijke verzamelplaats voor de meest vervuilende stoffen die uit de menselijke activiteiten voortvloeien. Het tot nog toe gevoerde beleid heeft zowel gunstige als ongunstige gevolgen op het mariene milieu. Het te voeren beleid ter bescherming en beheer van dit milieu moet verschillende as-

---

pecten van de economie, gezondheid, financiën, transport, landbouw en energie integreren.

1.2.2. Beleid en maatregelen

België heeft verschillende internationale verbintenissen ondertekend voor de bescherming en het beheer van het mariene milieu. Om deze verbintenissen te concretiseren moet er volgens het Plan een geïntegreerd actieprogramma op federaal niveau worden opgesteld als aanvulling op de maatregelen die de gewesten reeds hebben genomen of nog zullen nemen. De doelstellingen van dit actieprogramma zullen de doelstellingen omvatten die op internationaal vlak werden vastgelegd. Dit heeft tot gevolg dat er een programma ter beperking van de bestrijdingsmiddelen in het mariene milieu wordt voorbereid en dat er meer rekening moet worden gehouden met de weerslag van alle beleidsmaatregelen op de toestand van het mariene milieu. Verschillende middelen (reglementaire, fiscale, juridische,...) zullen worden aangewend.

De herziening van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB) gepland in 2002 moet volgens het Plan worden aangegrepen om een duurzaam beheer van visvoorraden te verdedigen. Praktijken die het ecosysteem niet respecteren, moeten worden beëindigd. Het toekomstige GVB moet volgende prioriteiten vastleggen:

- rekening houden met het mariene ecosysteem en zijn componenten. Het voorzorgsprincipe moet worden toegepast.
- rekening houden met de negatieve gevolgen van het GVB op de ontwikkelingslanden (evaluatie van de gevolgen van de visvangstakkoorden, van het uit bedrijf nemen van vissersboten,....)
- het verderzetten van de structurele vermindering van de visvangstcapaciteiten zodat op die manier een exploitatiestelsel kan worden gegarandeerd dat in overeenstemming is met de visvoorraden
- het stimuleren van de geleidelijke afschaffing van de industriële visvangst waarvan de productie niet dient voor directe menselijke consumptie
- er moet in meer middelen worden voorzien om dit GVB behoorlijk te kunnen uitvoeren.

Naast een aanpassing van het GVB worden er in het Plan nog andere maatregelen tegen overbevissing voorgesteld. Overleg met de maatschappelijke groepen en de partnerlanden is een conditio sine qua non om een welslagen te garanderen. Een belangrijke maatregel is de ontwikkeling en het bevorderen van selectievere en milieuvriendelijkere visvangstmethoden, als alternatief voor de huidige boomkorvisserij. Deze visvangstmethode wordt momenteel door het overgrote deel van de Belgische vissers toegepast. Ook de bepalingen die de toegang van vissersboten regelen dienen te worden herzien (vb. definitief verbod van de tongvisserij binnen de driemijlszone van de Belgische kustwateren voor grote vaartuigen van meer dan 70 ton). Ook moeten een aantal internationale akkoorden en gedragscodes in België worden gerespecteerd. Er moet een definitief verbod komen op het gebruik van zuigsystemen voor schelpdieren binnen de Belgische territoriale wateren. Tot slot moeten de controlemaatregelen van het GVB worden verbeterd.

Het Plan stelt voor om een planning op te maken voor de goedkeuring tegen december 2001 van de uitvoeringsbesluiten van de recente wet over de bescherming van het mariene milieu. Deze besluiten impliceren de oprichting van beschermde mariene zones en het opstellen van beheersplannen voor die zones. In bepaalde categorieën van die zones zal de visvangst, na overleg met de visserijsector en alle andere betrokken actoren, verboden kunnen worden.

Een actief geïntegreerd kustzonebeheer zal mogelijk zijn door een samenwerkingsverband uit te werken tussen de federale regering, het Vlaams Gewest en de provincie West-Vlaanderen. Dit kadert in een versterking van de coördinatiemechanismen tussen de federale overheid en de gewesten.

1.3. BELEID VOOR HET BEHOUD VAN DE BIOLOGISCHE DIVERSITEIT

1.3.1. Probleemstelling

De grote verscheidenheid aan fysische milieu's heeft in België voor een grote biologische diversiteit gezorgd. Reeds eeuwenlang werd die biologische diversiteit sterk beïnvloed door landbouw en veeteelt. In de laatste honderd jaar is de druk op de flora, fauna en de ecologische processen steeds groter geworden. Naast een hele reeks andere menselijke activiteiten is de intensivering van de landbouw één van de oorzaken van de toename van die druk.

Het gebruik van genetisch gemodificeerde organismen (GGO's) in de landbouw kan een weerslag hebben op de biodiversiteit. Ondanks potentiële positieve effecten in sommige gevallen die kunnen leiden tot een verminderd gebruik van bestrijdingsmiddelen en meststoffen, moet de nodige omzichtigheid aan de dag worden gelegd. In het kader van het behoud van de biologische diversiteit moet rekening worden gehouden met o.a. een mogelijke verarming van de genetische verscheidenheid van de gebruikte soorten en het gevaar voor ongewenste resistentie van planten tegen bepaalde bestrijdingsmiddelen.

Het gebruik en de introductie van GGO's in het milieu roept echter zowel wetenschappelijke als maatschappelijke vragen op.

1.3.2. Beleid en maatregelen

In 1992 heeft de internationale gemeenschap het Verdrag inzake Biologische Diversiteit aangenomen. Ook België heeft dit verdrag geratificeerd. De doelstellingen van dit verdrag nl. het behoud van de biologische diversiteit, het duurzame gebruik van haar elementen en de eerlijke en billijke verdeling van de voordelen die uit de exploitatie van de genetische hulpbronnen voortvloeien, worden volledig door het Plan overgenomen.

In dit kader dient het wereldwijd 'Actieprogramma voor het behoud en het duurzaam gebruik van fyto-genetische hulpbronnen in de landbouw' te worden toegepast. Dit omvat o.a. steun aan het verzamelen van fyto-genetische hulpbronnen voor de voeding en de landbouw, meer activiteiten inzake de genetische veredeling en uitbreiding op genetische basis van traditionele variëteiten en tenslotte de bevordering van een grote verscheidenheid aan cultuurplanten en diersoorten voor de veeteelt.

De controles op de bepalingen van het CITES-verdrag inzake met uitsterven bedreigde dier- en plantensoorten moeten volgens het Plan het beleid voor het behoud van biodiversiteit versterken. Dit kan gerealiseerd worden door de opleiding van experts, de aanwerving van controleurs en de versterking van de controles.

Wat de federale strategie inzake bioveiligheid betreft, is de aanwijzing van onafhankelijke laboratoria voor de analyse van GGO's een belangrijk te nemen maatregel. Hierdoor zullen de GGO's en hun derivaten die op de markt worden gebracht, beter beoordeeld kunnen worden en kan er een beter toezicht op komen. De regering zal de oprichting van een Europees netwerk van laboratoria ondersteunen.

Tenslotte moeten er ook steunmaatregelen voor onderzoek inzake bioveiligheid worden genomen. Het betreft hier het onderzoek naar de impact van de GGO's op het milieu en op de landbouwpraktijken.

1.4. SLOTBESCHOUWING

Bij de bovenstaande evaluatie van acties uit het Plan waarvoor het Ministerie van Middenstand en Landbouw een belangrijke rol te vervullen heeft in de realisatie ervan, werd uitgegaan van de huidige bevoegdheidsverdeling. Derhalve dient hierbij toch een voorbehoud aangetekend te worden. De volgende ontwikkelingen zullen namelijk verregaande gevolgen hebben voor het departement:

- de aan de gang zijnde modernisering van de federale overheid (het Copernicusplan) waarbij de resterende federale bevoegdheden inzake landbouw zullen geïntegreerd worden in de Federale Overheidsdienst (FOD) Economie, KMO en Middenstand, Energie;
- de regionalisering van de landbouwbevoegdheden waarvoor de Ministeraad van 22 maart 2001 het voorontwerp van bijzondere wet met betrekking tot de overdracht van diverse bevoegdheden aan de gewesten en gemeenschappen, goedkeurde;
- de oprichting van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) waarbij het merendeel van de diensten en het personeel van DG 4 (Bestuur voor de kwaliteit van de grondstoffen en de plantaardige sector) en DG 5 (Bestuur voor de dierengezondheid en de kwaliteit van de dierlijke producten) van het Ministerie van Middenstand en Landbouw overgeheveld zullen worden.

2. Het Federaal Plan voor Plattelandsontwikkeling

2.1. INHOUD

Bij beschikking nr C(2000) 2967 van 6 oktober 2000 gaf de Commissie haar formele goedkeuring aan het federaal plan voor plattelandsontwikkeling. In dit plan werd, binnen de gegeven budgettaire mogelijkheden, voorrang gegeven aan de steunregelingen die een toekomst kunnen bieden aan bestaande bedrijven. Het bevat 4 maatregelen voor de nieuwe steunperiode (2000-2006), met name:

- de hectaresteenregeling voor de biologische landbouw (steunperiode 2000-2006) ;
- de hectaresteenregeling voor de geïntegreerde pitfruitproductie (steunperiode 2000-2002) ;
- steun voor demonstratieprojecten inzake milieuvriendelijke landbouw ;
- steun voor diensten voor bedrijfsleidingsadvies.

Via de steunregeling voor de biologische landbouw wordt ernaar gestreefd om tegen het einde van de steunperiode het aandeel van het "biologisch areaal" in de Belgische landbouw op minstens 5 % te brengen, hetzij minstens 65.000 ha. Dit wordt beschouwd als een minimumdrempel, noodzakelijk voor het bereiken van een zekere economische leefbaarheid voor de sector als entiteit. De steunregeling geldt voor de hele periode 2000-2006. Dit betekent dat er tot 2006 "instapmogelijkheid" tot de regeling geboden wordt aan de producenten die zich verbinden om minstens 5 jaar het lastenboek van de biologische productiemethode na te leven.

Gezien de vraagontwikkeling vanuit de grootdistributie en om de gedane inspanningen nog beter te kunnen valoriseren op het vlak van de geïntegreerde pitfruitproductie, voorziet het plan in het verderzetten van de in 1999 opgestarte hectaresteenregeling. Het gaat om de instapjaren 2000 tot 2002, waarbij de producenten zich er voor 5 jaar toe verbinden om het lastenboek inzake de geïntegreerde productiemethode voor pitfruit na te leven. Voor het jaar 2000 gaat het om een vaste hectarepremie voor de hele duur van het contract ; voor de jaren 2001-2002 worden de steunbedragen degressief, zowel in functie van het instapjaar als binnen de duur van de individuele verbintenis.

Een andere steunregeling voor milieuvriendelijke landbouw is een nieuwe reeks van 4 demonstratieprojecten. Het project "registratie en optimalisatie teelttechniek en bedrijfsvoering op biologische bedrijven" heeft tot doel om, via demonstratie, de producenten die de biologische methode toepassen in staat te stellen om hun teelttechniek en bedrijfsvoering te optimaliseren. Het project "verminderde bodembewerking" heeft als globale doelstelling om op demonstratievelden aan de landbouwers de mogelijkheden te tonen van een verminderde bodembewerking voor een efficiënte en milieuvriendelijke bedrijfsvoering. Een derde project beoogt de techniek van "inkuiling van deegrijpe granen" te demonstreren als alternatief voor de minder milieuvriendelijke maïsteelt. Het project "waarneming en waarschuwing in de aardappelteelt" ten slotte heeft als doelstelling om, bij andere commercieel haalbare cultivars dan Bintje, de producenten in staat te stellen het gebruik van fungiciden significant te verminderen voor de bestrijding van de aardappelplaag.

De steunregeling voor bedrijfsbeheer is erop gericht om bedrijfsleidingsadviezen aan landbouwers te verstrekken op basis van vooraf opgevolgde essentiële bedrijfskenmerken (bedrijfsdiagnose). Het effectief opvolgen van deze bedrijfskenmerken door de bedrijfsleider is dan ook een voorwaarde om gebruik te kunnen maken van deze steunregeling. Het gaat om verbintenissen voor 5 jaar, waarbij jaarlijks een steunbedrag toegekend wordt aan de producenten die via erkende organismen een beroep doen op deze diensten.

2.2. VERDELING VAN DE FINANCIËLE MIDDELEN

Het totale budget over de hele steunperiode, hetzij ongeveer 6,3 miljard BEF (157 miljoen euro) voorziet voor 53% in de verdere afwikkeling van verbintenissen die vóór 1 januari 2000 waren aangegaan, waaronder de dossiers voor investerings- en installatiesteun van vóór de regionalisering van 1993 en de steun voor vervroegde uittreding. De overige 47 % van de middelen is aldus bestemd voor de hierboven vermelde maatregelen, waaronder méér dan 90 % voor ondersteuning van milieuvriendelijke landbouwmethoden.

2.3. PERMANENTE OPVOLGING EN EVALUATIE

Om te kunnen voldoen aan de vereisten inzake permanente opvolging en evaluatie van vermeld plan, is in de maand juli 2000 tussen het Ministerie van Middenstand en Landbouw en het Centrum voor Landbouweconomie (CLE) een overeenkomst afgesloten voor het oprichten van een permanente monitorings- en evaluatiecel (MEFEP). Deze nieuwe eenheid bij het CLE, waarvan de werking organisatorisch en financieel ondersteund wordt door DG 2, resp DG 3 en het Bestuur der Algemene Diensten, is, zoals hierboven vermeld, sedert 1 september 2000 operationeel. Als eerste wetenschappelijke opdracht werd een onderzoek gedaan naar de opportuniteit en de eventuele modaliteiten van een uitbreiding, met andere begunstigen dan producenten in hoofdberoep, van de steunregelingen voor de biologische landbouw en de geïntegreerde pitfruitproductie.

Tevens is in het najaar 2000 de formele installatie voorbereid van een Toezichtcomité voor de opvolging en de evaluatie van het federale plan voor plattelandontwikkeling.

Rapport van de heer L. DE LEEBEECK, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Justitie

---

Het plotse ontslag van de heer Christian De Veth heeft ertoe geleid dat het Ministerie van Justitie lange tijd niet vertegenwoordigd was in de ICDO en dat ook de activiteiten inzake duurzame ontwikkeling binnen het departement niet degelijk werden opgevolgd. Het is dan ook niet mogelijk om in detail alle specifieke acties te beschrijven die ondernomen werden. Er werd bovendien, anders dan voorgaande jaren, geen activiteitenverslag gemaakt door alle directoraten-generaal.

1. Uitvoering van het Plan in 2000

Het Ministerie van Justitie heeft de voorbije jaren ernstige inspanningen gedaan om voor zijn ambtenaren leefomstandigheden te creëren die gericht zijn op duurzame ontwikkeling. Er is een verbeterde sociale dienst voor het oplossen van allerlei individuele en familiale problemen van de ambtenaren. Er zijn verschillende vertrouwenspersonen aangesteld in de strijd tegen ongewenst seksueel gedrag op het werk. Er zijn positieve actie-ambtenaren aangesteld voor de verbetering van de rol en de positie van de vrouw. Naar aanleiding van de moord op een ambtenaar aan de ingang van het hoofdgebouw werd de veiligheid in en rond het gebouw gevoelig versterkt en werd de veiligheidsdienst uitgebreid. Ten slotte werden in het restaurant van het departement ernstige inspanningen gedaan om de kwaliteit van de dienstverlening en de voeding te verbeteren.

Het Ministerie van Justitie heeft ten aanzien van de buitenwereld een strategisch plan ontwikkeld voor de uitbouw van een informatie- en communicatiebeleid met het doel te komen tot een communicatiebeleid waarbij niet alleen de passieve informatieverstrekking aan bod komt maar ook actief aan communicatie wordt gedaan en proactief wordt gewerkt op de verschillende thema's binnen het werkveld van Justitie. Dit beleid omvat vijf peilers:

- 1) informatieverstrekking via alle moderne informatiekanalen aan burgers, journalisten en zomeer;
- 2) proactieve communicatie: via verscheidene dragers informatiedocumenten over een hele reeks onderwerpen opstellen;
- 3) actieve communicatie: rond justitie actief naar buiten treden door aanwezig te zijn op allerlei manifestaties en ook door in te gaan op uitnodigingen om over justitie te komen spreken;
- 4) samenwerking met alle partners binnen justitie: samenwerking en coördinatie tussen alle geledingen van justitie bevorderen (rechterlijke orde, justitiehuis, enz.);
- 5) e-communicatie: volle aandacht besteden aan de aanwezigheid op het internet door een team dat daaraan permanent werkt. De Minister van Justitie heeft deze taken toevertrouwd aan de informatie- en communicatiedienst, die de nodige middelen krijgt.

Wat duurzame ontwikkeling op burgerlijk vlak betreft, werd bijzondere aandacht besteed aan het opstellen van de uitvoeringsbesluiten in verband met de juridische bijstand ingevolge de wet van 23 november 1998. Deze besluiten hadden onder meer betrekking op de voorwaarden om kosteloze bijstand te verkrijgen, de organisaties en commissies voor juridische bijstand en de vergoeding die aan de advocaten wordt toegekend. Een andere belangrijke aangelegenheid was de wet van 29 mei 2000 houdende oprichting van een centraal bestand van berichten van beslag, delegatie, overdracht en collectieve schuldenregeling. Er werd deelgenomen aan de werkzaamheden van de Koning Boudewijnstichting in verband met het vereenvoudigen van het gerechtelijk taalgebruik. De bedoeling is te komen tot een wijziging van het Gerechtelijk Wetboek in de zin dat vereenvoudigde en meer informatieve modellen van akten en kennisgevingen verplicht zouden worden. Ten slotte dient vermeld te worden dat huurders dagelijks op het ministerie terecht kunnen voor vragen en informatie betreffende de huurwetgeving. Daarnaast kan iedereen gratis een brochure over de huurwetgeving bekomen.

Op strafrechtelijk vlak zijn de activiteiten en initiatieven zeer uitgebreid. Als recente initiatieven kunnen vermeld worden: de strijd tegen het hooliganisme in het bijzonder naar aanleiding van het Europees voetbalkampioenschap, de strijd tegen het alcoholisme en het drugsgebruik, wettelijke regeling van de anonieme getuigen, wetsontwerp betreffende de omkering van de bewijslast en DNA-onderzoek in strafzaken. Wat de Rechten van de Mens betreft werd bijzondere aandacht besteed aan het versterken van de rechten van personen die werden aangehouden door de ordediensten en aan de uitwerking van minimale normen betreffende de veiligheid en het comfort van de instellingen voor opsluiting van aangehouden personen.

In 2000 had de Minister van Justitie drie grote opties: de uitwerking van een veiligheidsplan met het doel een daadwerkelijke daling van alle vormen van criminaliteit en een wezenlijke verhoging van de lage ophelderingsgraad van misdrijven, het wegwerken van de gerechtelijke achterstand en de realisatie van de Octopusakkoorden met onder meer de invoering van het snelrecht.

2. Uitvoering van het Plan: vooruitzichten

Voor 2001, waarin België gedurende de tweede helft van het jaar het Europees voorzitterschap waarneemt, wil de Minister van Justitie de volgende onderwerpen behandeld zien op de Europese raden: de uniformisering van de gemeenschappelijke tenlasteleggingen en sancties betreffende enkele sectoren zoals de mensenhandel en de seksuele uitbuiting van kinderen, een betere omschrijving van de plaats van het slachtoffer in de strafrechtelijke procedure, de ontwikkeling van een netwerk van hulporganisaties bij het zoeken naar verdwenen personen en inzonderheid kinderen, de wederzijdse erkenning van strafrechtelijke beslissingen waardoor misdadigers hun straf niet kunnen ontlopen, de oprichting van "eurojust" als de voorbode van een Europees openbaar ministerie met het oog op een betere aanpak van ernstige vormen van criminaliteit.

Rapport van de heer J. BAVEYE, lid, vertegenwoordiger van de Minister van Financiën

---

1. Acties voorzien in het Plan

De diverse fiscale maatregelen die na discussie binnen de ICDO werden opgenomen in het Voorontwerp van Plan, werden in de ontwerpfase van het Plan enigszins gewijzigd en aangevuld om rekening te houden met de tijdens het overleg gegeven adviezen. Het uiteindelijk door de Regering goedgekeurde Plan stelt voor een ganse reeks werkdomeinen voor de fiscaliteit als instrument te gebruiken of toch zeker de mogelijkheid ervan te onderzoeken. Die domeinen zijn de volgende:

- duurzaam consumptie- en productiebeleid;
- bestrijding van de armoede en sociale uitsluiting;
- bescherming en beheer van het mariene milieu;
- behoud van de biologische diversiteit;
- bevordering van een duurzame ontwikkeling van de energie;
- bevordering van een mobiliteit die met een duurzame ontwikkeling verenigbaar is;
- beleid ter bescherming van de atmosfeer.

Het federaal Plan schrijft bovendien voor dat een interdepartementale werkgroep de huidige fiscaliteit zal beoordelen vanuit het standpunt van de duurzame ontwikkeling. Tenslotte is het Ministerie van Financiën zoals alle overige departementen betrokken bij de maatregelen die inzake consumptiebeleid van de overheidsadministraties voorzien zijn.

2. Uitvoering van het Plan in 2000

Bepaalde maatregelen van het federaal Plan werden door de Regering beslist in 2000. Aldus bevat de hervorming van de personenbelasting een luik inzake de aftrekbaarheid van de kosten voor het woon-werk-verkeer.

Andere maatregelen, die reeds voorzien waren in het federaal Plan ter Bestrijding van Verzuring en Troposferische Ozon werden in 2000 bestudeerd en hebben geleid tot beslissingen helemaal in het begin van 2001. Een wetsontwerp werd ingediend dat een modulering aanbrengt in de tarieven van het eurovignet om de voertuigen te begunstigen die beantwoorden aan de meest recente normen inzake vervuilende uitstoot. In januari 2001 heeft de Regering beslist geleidelijk de belasting op de inverkeerstelling af te schaffen voor minder vervuilende wagens, waarbij op een gemoduleerde manier het huidige stelsel van belasting op de inverkeerstelling van tweedehandsvoertuigen wordt herzien. De Regering heeft eveneens beslist om een hervorming voor te bereiden van de verkeersbelasting

---

om beter rekening te houden met de uitstoot en ze heeft tevens beslist om de accijnzen op zwavelarme brandstoffen te verminderen.

In januari 2001 heeft de Minister van Financiën in zijn hoedanigheid van voorzitter van de Eurogroep (die de ministers van financiën van de twaalf landen verenigt die de euro hebben aangenomen) de discussie over de Tobintaks (internationale fiscaliteit op de speculatieve kapitaalstromen) op de agenda van dit informele orgaan gezet.

Tenslotte heeft de Regering in december 2000 de krachtlijnen van het Belgische Voorzitterschap van de Europese Unie in het tweede semester 2001 vastgelegd. Eén ervan vormt de bevordering van de duurzame ontwikkeling en van de levenskwaliteit. In dit kader zal het Belgische Voorzitterschap zoeken om een akkoord te verkrijgen over de belasting van energieproducten. Het zal bijzondere aandacht schenken aan de kwestie van de kerosinetaks, waarover zal gediscussieerd worden tijdens de conferentie van de International Civil Aviation Organization (ICAO) in oktober 2001, en aan alternatieve instrumenten die het mogelijk zouden maken om dezelfde doelstellingen te bereiken. Het Belgische Voorzitterschap is eveneens van plan erop aan te dringen dat bij de herziening van de lijst van de producten die een verlaagd BTW-tarief kunnen genieten milieuoverwegingen zouden meetellen.

**Rapport van de heer V. HANCHIR, lid,
vertegenwoordiger van de Minister van Telecommunicatie en
Overheidsbedrijven en Participaties**

Rapport van de heer E. BAUDHUIN, expert, vertegenwoordiger van de Minister van Economie (en Wetenschappelijk Onderzoek, belast met Grootstedenbeleid)

2000 was het jaar van mijn intrede in het nieuwe domein van de duurzame ontwikkeling, ten gevolge van de aanstelling die werd geacteerd door de Ministerraad op 29 oktober 1999.

Rekening houdend met mijn voorheen uitgeoefende functies van Secretaris van de Commissie voor Milieu-etikettering en Milieureclame (Wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en de bescherming van de consument) en van jurist bij het Bestuur Handelsbeleid, werden prioriteiten gesteld waarbij bepaalde onderwerpen werden afgebakend die bekender zijn of gevoeliger liggen :

- beleid ter duurzame producten
- de groene en ethische reclame en etikettering
- de elektronische handel onder de wijzen van verbruik-productie
- het beleid inzake overmatige schuldenlast

Het ging erom op de rijdende trein te springen, aangezien wij voorheen niet de gelegenheid kregen om deel te nemen aan de uitwerking van het voorontwerp van het plan voor duurzame ontwikkeling. Men moet natuurlijk het hoogwaardig werk onderstrepen en de gehele verdienste die toekomen aan de vorige leden van de Commissie.

Spoedig drong zich, met de publieke raadpleging en de interne coördinatie in het Departement, een rol op als communicator en/of tussenpersoon.

1. De voorstellingen van het voorontwerp van plan

Deze voorstellingen hebben tijdens de tweede helft van de maand maart 2000 plaatsgevonden op verzoek van verscheidene groeperingen en verenigingen:

- VZW COREN (Coordination Environnement) - Museum Natuurwetenschappen (15 maart 2000)
- Gemeentebestuur van Estampuis (15 maart 2000)
- Vergadering van burgers georganiseerd door de afdeling Ecolo van Villers-la-Ville, in aanwezigheid van de federale volksvertegenwoordiger Mevr. M. Gilkinet (16 maart 2000)
- Deelneming aan de informatiemiddag en debat, die werd georganiseerd door het OIVO / CRIOC (20 maart 2000)
- Seminarie van de Kring Industrie en Duurzame Ontwikkeling van de Koning Boudewijn Stichting - Kasteel van Hassonville (25 maart 2000)

Men moet er tot synthese van onthouden dat het voorontwerp in het algemeen eerder goed werd ontvangen en dat de gewekte belangstelling zeer aanzienlijk was: het plan heeft de verdienste een gespreksbasis te zijn. De deelnemers waren tevreden dat ze konden genieten van een kort samengevatte en volledige voorstelling. In dit opzicht moet worden onderstreept dat de spreker hierbij werd geholpen door een uitstekende reeks van transparanten (slides) die waren voorbereid door de Task Force Duurzame Ontwikkeling van het Federaal Planbureau.

De debatten waren noch polemisch noch bevooroordeeld, maar wezen niet enkel op de belangstelling en de belangrijke verwachtingen van de burgers die er aan deel namen, maar ook dat er een reële consensus is inzake de notie van duurzame ontwikkeling en de inzet voor het heden en voor de toekomstige generaties.

2. De interne coördinatie in het Departement

Na de periode die werd besteed aan de opstelling van de definitieve tekst, met deelneming aan een gespecialiseerd atelier, sloeg het essentieel werk op de communicatie van de voorziene maatregelen met de verschillende besturen van het Departement en inzonderheid met het Bestuur Handelsbeleid voor de materies inzake duurzame consumptie en overmatige schuldenlast.

Het blijkt ook dat het Bestuur Economische Inspectie (controles), het Nationaal Instituut voor de Statistiek (indicatoren), het Bestuur Economische betrekkingen (internationale handel) een bijzondere rol zullen moeten spelen bij de uitwerking van het plan.

Globaal beschouwd kwam een essentiële moeilijkheid aan het licht: deze die erin bestaat dat de collega's moeten worden geïnformeerd en gemotiveerd bij de verwezenlijking van de maatregelen die worden vooropgesteld door het plan; hierbij stelt men zich voor als bevoegde coördinator van het Departement, maar men situeert zich in het hiërarchische kader met de noodzaak om terzake te genieten van de volledige steun van het Secretariaat-generaal.

Bijgevolg bestond de weerhouden methode erin om langs elektronische weg, tezelfdertijd, de te nemen initiatieven mee te delen aan de Secretaris-generaal en aan het geheel van de Bestuurshoofden.

Intussen heeft men de uitgesproken belangstelling genoteerd van de leidende ambtenaren voor de materie, haar toekomstige ontwikkelingen en ook voor de greening.

Een ultieme voorstelling van het Plan inzake duurzame ontwikkeling werd nog gerealiseerd op 9 november 2000, bij het eerste Forum van de sociale Economie, voor een vergadering van 350 deelnemers, in het Fortis Auditorium in Brussel-centrum.

3. Perspectief

Het jaar 2001 zal het jaar van de eerste concretisering zijn van de maatregelen van het plan waarbij het dragen van verantwoordelijkheid aan de betrokken actoren zal worden opgelegd.

In dit kader, worden de adequate contacten nagestreefd in een perspectief van constructieve samenwerking, gesteund door de hiërarchie van het Departement.

**Rapport van de heer H. TIMBREMONT, lid,
vertegenwoordiger van de Staatssecretaris,
toegevoegd aan de Minister van Buitenlandse Zaken**

---

1. uitvoering van het Plan in 2000

1.1. FOLLOW UP VAN DERDE WTO-MINISTERIËLE CONFERENTIE

Op 03.12.99 gingen de deelnemers aan de derde Ministeriële Conferentie van de WTO te Seattle uiteen zonder een akkoord bereikt te hebben over een agenda voor een nieuwe onderhandelingsronde over verdere handelsliberalisering. Seattle bracht aan het licht dat weerstand van een aantal handelspartners tegen de voorstellen van de EU over een verdere integratie van duurzame ontwikkeling in de WTO-regels niet kon overwonnen worden. Een aantal landen, waaronder vooral de VS, hadden geen oren naar deze voorstellen omdat ze enkel geïnteresseerd waren in grotere markttoegang voor goederen, landbouw en diensten. Vele ontwikkelingslanden wezen de voorstellen af in de eerste plaats omdat ze er een verdeckte vorm van protectionisme in zagen. Daarnaast waren de ontwikkelingslanden terughoudend tegenover het idee nieuwe onderwerpen binnen de WTO te brengen, zolang ze geen genoegdoening kregen over de problemen die ze ondervonden met de tenuitvoerlegging van de bestaande WTO-akkoorden.

Onder de lidstaten van de EU heerste de overtuiging dat de zorgen van de ontwikkelingslanden over markttoegang en tenuitvoerlegging ernstig genomen dienden te worden. Ook dacht men dat de afkeer van de voorstellen van de EU inzake duurzame ontwikkeling binnen de WTO in ruime mate te wijten was aan een verkeerd begrip van de bedoelingen van de EU. Aan de Commissie werd gevraagd een intensieve dialoog met de ontwikkelingslanden aan te gaan, blijk te geven van luisterbereidheid en argumenten te formuleren, die het legitieme en niet-protectionistische karakter van de EU-voorstellen zouden duidelijk maken evenals de wezenlijke voordelen die er ook voor de ontwikkelingslanden aan verbonden waren.

1.2. AANZET TOT EEN NIEUWE ONDERHANDELINGSSTRATEGIE

De inspanningen van de Commissie resulteerden tegen het eind van 2000 in een strategiedocument met voorstellen over hoe binnen het bestaande onderhandelingsmandaat van de Commissie kon worden tegemoet gekomen aan bovenvermelde bekommernissen van de ontwikkelingslanden. De EU legde de nadruk op zijn niet-protectionistische agenda, met als doel een multilateraal goedgekeurde verduidelijking van de bestaande WTO-regels, in zoverre deze een band hebben met het milieu en consumentenveiligheid. Het is niet de bedoeling van de EU nieuwe handelsbarrières te legitimeren maar integendeel de voorspelbaarheid te vergroten voor economische operatoren en milieuverantwoordelijken en terzelfdertijd de vrees van de ontwikkelingslanden over markttoegang weg te nemen.

Binnen de WTO deed de EU hierover concrete voorstellen (te beginnen met de relatie tussen de WTO en multilaterale leefmilieu-akkoorden (MEA)). De EU onderlijnde dat haar voorstellen a) gingen over een verduidelijking van de bestaande regels, i.p.v. de amendering ervan, b) beperkt bleven tot de bekende onderwerpen (verhouding WTO/MEA, gebruik van labellingschema's, toepassing van het voorzorgsprincipe) en c) dat de onderhandelingsagenda expliciet zou zeggen dat de onderhandelingen geen aanleiding zouden geven tot arbitraire en niet rechtvaardigbare handelsbarrières en rekening moet houden met de bekommernissen van de ontwikkelingslanden inzake markttoegang en gebrek aan capaciteit. Verder bevestigde de EU zijn bereidheid om te praten over de bekommernissen van de ontwikkelingslanden betreffende de relatie tussen het TRIPS-akkoord en de Biodiversiteitsconventie, de kwestie van traditionele kennis en de banden tussen WTO en toegang tot geneesmiddelen.

Betreffende het voorzorgsprincipe zetten de Commissie en het Franse Voorzitterschap een consultatie-oefening op het getouw, die van start ging met de Mededeling van de Commissie van 02.02.00. België nam hier actief aan deel. Deze oefening cumuleerde in december met de resolutie van de Raad, gewijd aan het onderwerp, waarvan akte werd genomen door de Europese Raad van Nice.

1.3. SOCIALE ONTWIKKELING

Reeds voor Seattle was het duidelijk geworden dat de door de EU binnen de WTO nagestreefde dialoog over sociale normen enkel een kans op aanvaarding door de ontwikkelingslanden maakt indien deze dialoog niet beperkt blijft tot arbeidsnormen, maar expliciet wordt uitgebreid tot sociale ontwikkeling en indien hij wordt gevoerd op basis van zijn eigen verdiensten: binnen en eigen tijdschema en een multi-institutioneel kader dat ruimte biedt voor alle relevante internationale organisaties, waaronder de WTO.

1.4. OP BELGISCH NIVEAU

Op Belgische niveau vond parallel aan het multilaterale proces en de EU-coördinatie een permanent proces van consultatie, informatie-uitwisseling en positiebepaling plaats in tal van daartoe geëigende fora: op het niveau van departementen en kabinetten, in het kader van ICDO en FRDO en tijdens een reeks van ronde tafel-gesprekken met de civiele maatschappij.

2. Uitvoering van het Plan: vooruitzichten

2.1. VOORBEREIDING VIERDE WTO-MINISTERIËLE CONFERENTIE

In november 2001 vindt te Doha (Qatar) de vierde Ministeriële Conferentie van de WTO plaats. Het blijft de bedoeling van de EU om daar een akkoord na te streven over de agenda voor een nieuwe globale onderhandelingsronde, waarop ook ruimte zou bestaan voor duurzame ontwikkeling. Voortbouwend op haar document voor een nieuwe onderhandelingsstrategie werkt de Commissie verder aan een aantal voorstellen, die ten gepasten tijde in Genève kunnen worden neergelegd in de WTO. In januari ging de Commissie van start met een informele consultatie (met EU-Lidstaten, civiele maatschappij en WTO-partners) op basis van

een document over duurzame handel. Lidstaten, waaronder België benutten de gelegenheid om gedetailleerde commentaar te leveren op de ideeën die de Commissie naar voren schoof. In februari legde de Commissie de lidstaten een ontwerpmededeling voor betreffende de relatie tussen de Biodiversiteitsconventie en het TRIPS-akkoord (zie verder). Later tijdens het eerste semester zou er nog een gelijkaardige tekst over (eco-)labelling verschijnen.

2.2. INTEGRATIE ONTWIKKELINGSLANDEN IN HANDELSSYSTEEM

Het verbeteren van de integratie van de ontwikkelingslanden in het multilaterale handelssysteem blijft een prioriteit voor de EU. Dit dient eerst en vooral te worden bevorderd d.m.v. een grotere transparantie bij de besluitvorming binnen de WTO en andere relevante internationale organisaties. Daarnaast dient de EU dit doel na te streven d.m.v. autonome maatregelen (zonder verplichting tot wederkerigheid van de zijde van de ontwikkelingslanden en minstontwikkelde landen) en via het aanmoedigen van nieuwe multilaterale engagementen. Tijdens de Derde VN-Conferentie voor Minst-Ontwikkelde Landen, te Brussel op 14-20.05.01. zal de EU een aantal autonome maatregelen aankondigen inzake *markttoegang* ('everything but arms') *essenstiële geneesmiddelen* (actieprogramma voor versnelde actie tegen HIV/AIDS, malaria en tuberculose in de context van armoedebestrijding), *investeringspromotie*, handelsgebonden technische bijstand (in het kader van het Integrated Framework Trust Fund, sanitaire en fytosanitaire maatregelen (SPS-akkoord) en technische handelsbarrières (TBT-akkoord) en *regionale integratie*.

2.3. RELATIE TUSSEN INTELLECTUELE EIGENDOMSRECHTEN EN DE BIODIVERSITEITSCONVENTIE

Tijdens het eerste semester zal de EU in de WTO een document – mededeling – neerleggen, waarin de EU-positie over dit onderwerp wordt uiteengezet. Het document affirmeert dat er geen juridisch conflict tussen TRIPS en CBD bestaat, maar dat de interactie tussen beide aanzienlijk is. De EU toont zich bereid om mee te werken aan de totstandkoming van een systeem voor bekendmaking en uitwisseling van informatie over de oorsprong van biologisch materiaal, dat wordt aangewend in een patentaanvraag. Dit instrument kan dienen als aanvulling op degelijke en doeltreffende nationale wetgeving. De EU ziet hier ook in bepaalde gevallen, een aanvullende rol weggelegd voor geografische indicaties.

2.4. DUURZAME HANDEL

Gedurende de eerste helft van het jaar werkt het Zweedse voorzitterschap aan een invulling van het begrip duurzame handel, o.a. op basis van het discussiedocument dat de Commissie over dit onderwerp heeft opgesteld. Een voor een komen daarbij de voornaamste thema's op de agenda van het Comité 133: sociale ontwikkeling, dialoog met de civiele samenleving, de rol van 'good governance' bij duurzame ontwikkeling, markttoegang (visserijsubsidies), PPM's/Eco-labeling, producten die in eigen land verboden zijn (DPG's). Dit debat zou uiteindelijk aanleiding moeten geven tot een tekst over het onderwerp, die deel zou uitmaken van de Conclusies van de Europese Raad van Göteborg.

2.5. OP BELGISCH NIVEAU

Op Belgische niveau zal de Directie-Generaal van de Buitenlandse Economische en Bilaterale betrekkingen van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Internationale Samenwerking nog voor de zomer een breed debat organiseren met andere departementen, sociale partners, ngo's, consumentenverenigingen en academici over de thema's, die op basis van de Europese houding van oktober 1999, deel dienen uit te maken van de agenda voor een nieuwe liberaliseringsronde.

Zoals reeds beschreven in een vroegere versie van dit rapport zal het Departement zijn middelen en kennis blijven inzetten om op het internationale niveau de Belgische houding inzake duurzame ontwikkeling de verdedigen en bekend te maken. Maar de taak van het Departement bestaat er evenzeer in het internationale gedachtengoed (en de ervaringen in het buitenland opgedaan) in België bekend te maken. De taak van het departement is bijgevolg informerend en didactisch. Anders gesteld, het Ministerie van Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Internationale Samenwerking speelt, gezien zijn algemene bevoegdheid inzake buitenlands beleid, een essentiële rol bij het overbrengen op intern Belgisch vlak van de ontwikkelingen op internationaal vlak die verband houden met duurzame ontwikkeling.